

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Legatus Apostolicus, Sev Concionvm, De Iohannis
Baptistae, Magni, Adversus Incestum reliquaque peccata
Herodis, Libertate, Notae**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1612

Echo Concionis XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56132)

ECHO
CONCIONIS XXI.

*(autem) T*HEMA. Herodias* insidiabatur illi: & voluit
emissum occidere eum, nec poterat. Herodas enim necesse
contexen- Iohannem, sciens eum virum iustum & sanctum
di gratia. & custodiebat eum: Sc. Marci 6.

Facta repetitione vsitata, ita dictum;

Hactenus audita Ioannis in cotripiendis vitiis
ruptissimi Regis constantia, vnica & sola causa, ut
potius occasione captiuitatis ipsius; Nunc potius
ordinis ratio, vt ad captiuitatem ipsi in propriam
damus. Satis, opinor, in suburbij & tanuis viciniam
sumus.

Textum autem paulò aliter ordinandum dicitur
legatur communiter, & non temerè (vt quidem opor-
nor.) Censete Auditores.

*Primum; Verba illa, quæ Herodis in Iohannem
obseruantiam sonant, nempe ista (Herodas enim necesse
tuebat Iohannem sciens eum virum iustum, & sanctum
feruari. & custodiebat eum, & audito eo multa faciebat: & ob-
Marci 6. bener eum audiebat,) quæ à Marco, post iam ex-
tam Baptistæ captiuitatem ponuntur, præmissi. Ad
caput totius huius sacre Tragediæ, iamque dicitur
posui.

Quidni? Nam verisimile non est, Baptistam, post
regium adulterium cum reliquis vitijs ad eò libertatem
prehensum, iam captum & vinctum, apud Herodam
deinceps tanti fuisse, quanti verba Marci indicant,
sed potius tanti habitum, cum nondum secasset, ut
viret Herodis putrida vulnera, aut eum solam eum
muniore quadam adhuc adtrigisset.

Certè Nicephorus li. 1. hist. c. 19. clarè indicat illam
Herodis in Iohannem obseruantias, correptionibus
& captiuitati anteisse.

Et verò quomoddò Rex Baptistam in vinculis obser-
uer audisset, & audito eo multa fecisset, nisi vel Rex ipse in
baratru
ad Regi
lucras
tum ha
* De
guas
& vole
ut p
capit
Qu
I. Ioh
Marcu
thens
ipau
vires
deimp
con/ta
nortu
ab vno
tradi
Et
Scipio
na, re
quid
Et
na m
Scip
H
Pr
Pr
V
quo
ncas
ma
ure
lum

horatrum Iohannis vincii descenderet, aut in Curiam ad Regem è baratro iulius Iohannes ascenderet, aut litteras inuicem dedissent, accepissent, quæ omnia partem habent verisimilitudinis?

* Deinde Verba illa, quæ Herodias insidias, & graves iras referunt, nempe (Herodias insidiabatur illi, Marci 6. & volebat occidero eum, nec poterat) quæ Marcus narrat post Baptistæ captiuitatem commemoratam, ego captiuitati præmitto.

Quæritur cur quod Herodias mihi videatur captiui Iohannis aut or Herodi fuisse, quod etiam & ipse Marcus paulo superius, & Mattheus insinuant; Mattheus quidem, dicens, Herodes tenuit Iohannem, & alibi cum: & posuit in carcerem, propter Herodias mulierem fratris sui. propter Herodias, id est, inausu, & impotestate Herodias, cum qua ei pax nulla contulisset, quamdiu Baptista in vinculis non erat. Inausus enim muliercula ferebat, quam Rex ipse, ab uno illo aquæ potore communes suas sordes sic traduci.

Et certe, sæpè solent Euangelistæ (vt & reliqui sacri Scriptores) ordinem rerum parui facere, dum vel omnia, vel illustriora, & vera narrent, sed sæpè anticipare quedam, quedam differre.

Et quidam Critici, iudicij certè summi homines, ita monent faciendum nonnunquam, & doctissimi Scriptores obseruitant.

Horat in Arte. Ordini hæc virtus, erit & Venus, aut ego fallor,

Vt iam nunc dicat iam nunc debentia dici;

Pleraque differat, & præsens in tempus omittat.

Virgilius autè, demùm in nono Æneidos narrat, quomodo sint hæc naues fabricata, quibus ex Illo Æneas nauigauit, quod in tertio non dixerat.

Itaque in naturalem ego ordinem omnia redigere malui, præter mutaturus sententiam, vt aliter sententia Ecclesiasticam Catholicam (cuius protestor me fuisse) scelerato.

Q 9 5

1. 214

Dicendum er-
gò hodiè mihi,
iuxta hunc tex-
tus ordinem,

1. Muliebre[m] sexum, propter Herodiadem unam & paucas tuberosas & uniuersim contemnendum;
2. Maritos, maxime Principes, uxor[um] de Repub. causè paratos qui operere;
3. De concionatorum angustiis, Herodiadis insidijs, & mira Dei prouidentia. AVE.

I.

Autor cõ-
muniõri
ferè sen-
tentiãrũ
sectator;

Muliebre[m] sexum, propter Herodiadem unam & paucas tuberosas, non uniuersim contemnendum.

Quamquam solco ego quidem (Auditores) ubique ferè plurimotum, & tritissimam, sequi sententiam, quantum per veritatem licet, tamen sum rã potius, neque sic *Auli de iurauit in cuiusquam corbalis gisfri*, ut cum, vel adfectu magis impotente, vel erroris, vel præiudicij solis, quàm ratione ducitur, non audeam etiam contra liberè, quod sentio, dicere, & me ab eius omnino sententia discedere, vel illam mollior ac restringere. Non est, non est (Auditores) Boetius sic ore & calamo cuiusquam pedissequus, non

Et si loquendum ut multi, sapiendum tamen ut pauci.

*Nec si miserum fortuna Simonem
Fuxit, vanum etiam mendacemq; improba fugit.*
Virgil. 2. Æneid.

Qui rationibus vicerit, quicumque tandem is huiusdem me habuerit sibi subfragantem, contra meo, cõtra me ipsum, ita inquam, nisi in Fidei causa, a qua repellitur omnis humanarum caligo rationum.

In reliquis, nullius me pigebit auertis, qui sit sententiæ melioris. *Mihi non est Barbarus, & Scythia, seruus & liber, Franciscanus & Iesuita &c.*

Veritas à quocunque dicatur, à Spiritu sancto est. Ambrosius.

Etiam Anacharsidi Scythæ rectè sapere Superiores esse runt.

Cum ergo videam legamque, multos multis, nimium seuerè, atque vniuersim, in totum famineu genitum de bacchari, illudque velut plaustris iniuriarum conuolare, etiam ex sapientissimis, & alias religiosissimis nonnullos, Qui, fortè propter hanc Herodis Herodiadem, herodio quouis nocentiorè; Qui, fortè propter Iezabelem, illam Achabi lupam rabidissimam; Qui, fortè propter nuper defunctam Tigridem illam mulierem, Catholicorum sanguine purpuratam, alij propter alias, nemo tamen propter omnes, sed propter paucas degeneres, omnes concludentes sub peccato, contra rectum Dialecticæ usum; Putaui, (antè quam in Herodiadem pugnaturus descendo) hic paucis, alicuiquam multi, & temperatius, beneuolentiulque de toto sexu mihi loquendum, vt ut sint illi accepti.

Quis enim ferat, ita crimine ab vno velle feminas omnes dicere, & dicere eiusdem notæ omnes?

Quis ferat Aristippi virulentiam, qui paruam sed pulchram aliquando mulierem conspicatus, ausus est dicere, *Paruum quidem Pulchrum, sed magnum Malum, nisi eadem quædam manifestè ex pessimis fuerit, Herodiam istam iam tum representans?* Sed, opinor, malitiam ex solo sexu censebat, centura sanè iniquissima.

Quis Democritum? qui interrogatus, cùm magnum videret, paruam duxisset uxorem, æquè contumeliose respondit, *Ego in malo eligendo, quod minimum erroris elegeram.* Ex malis enim minima & paucissima, ait proverb.

Quis Catonem? qui etiam ausus dicere, *Si sine uxore mundus esse posset, vitam nostram non fore absque Diu, sentiens beatissimè, ac diuinissimè victuros viros, si sine coniugijs vivere illos natura pateretur; viros enim a mulieribus deprimi, ac panè obbrutescere.*

Imò quis ipsum Platonem? *Qui, quod miror, panem in mentem adimit, ac vix hominis nomen promereri censet, vixque nominis huius honore dignatur?*

Quis

Non tamē eius, qua vulgò sexus femineus sic damnatur;

Et si in ea Philosophi multi, & magni;

Quis illos patienter audiat, qui passim malum
malum necessarium esse blasphemant
Vel illum, ex patris doctis unum, qui sic, malis
causis mulierem non esse oportebat?

Cruciat magis quod etiam Ecclesiastes ait
amariorem morte mulierem, quae laqueus venustatis
& sagena cor eius, vincula sunt manus illius. Ecclesi.

Et Eccli 25. Omnis malitia, nequitia mulieris.

Ibid. Brevis omnis malitia, super malitiam mulieris.

Eccli. 42. De vestimentis procedit tinea, & à malis
iniquitas viri. Melior est enim iniquitas viri, quam
nefaciens mulier.

Eccli. 7. Virum de mille unum reperi, malum
milibus non inveni.

Mulierem forte quis inueniet? Procul & à
finibus precium eius.

Uimber nescio quis (seu Antonius Campanus, seu
Franciscus Petrarca, seu fortè verius Gregorius
ferrus, tamen Vrbet) apud Mantuanum, grammatice
sexum est furiosus, ut nihil aliud tam scisse videatur,
quam de sexu femineo male dicere; Facinus
quit) ferule genus, crudele, superbum,

Et Poëta,

Lego, modo, ratione caret, consilia recti

Negligit, extremis gaudet....

Vel te ardens, et ardet, vel te capitalis erolit.

Vult, non vult, secumq; sibi contraria pugnat.

Ira odijq; tenax, in idonea tempora differt

Vliscendi animos....

Dissimulat, simulat, doctissima fingere causas,

Ordiniqu; dolos....

Tota, dolus, tota ars: tota, histrio, tota, venenum.

His facient exempla fidem. Qua criminata sunt

Faminea tentat a manibus Deit hostibus arcem,

Decepta ornata brachi, Tarpeia, sinistra.

Sauit in natos manibus Medea cruentis.

Tyndaris Aegaeas oneravit nauibus undas.

Scylla hostem sequitur patri furata capillum.

Fratrem Biblis amat. Subjicit se Myrrha Pariter.

Ca.

Concubitus nati longana Semiramis ardet.
 Causa necti Vati coniunx fuit Amphiarao.
 Occidere viros nocturnis Belides armis.
 Orbra membra tui Cicones secure Poëtam.
 Cognita luxuria petulantia Pasiphaea.
 Phadra, pudicitiam contra, crudeliter ausa est.
 Desepi iudaea virum Rebecca, suamq;
 Progeniem, velans hircino guttura tergo.
 Irrigit Alcide coniux letale venenum.
 Eua genus nostrum falceibus expulit aruis.

Est in eis pietas Crocodili, astutia Hyena:
 Cum sit, & adpellat te blandius, insidiatur; carmina
 profecto, quæ mulieribus cantata, discerpendum &
 autorem & cantorem possint prepinare.

Ut taceam quæ vetustiores Poëta, plusquam Ar-
 chullochia rabie, in misellas mulierculas certatim cõ-
 gellercunt, Iuuenalis imprimis satyra sexta, vbi & hæc
 ait: Concumbunt Græcæ.

En, Desperanda tibi salua concordia socru.
 Et, semper habet lites, alternaque iurgia lectus,
 In quo neptæ iacet, minimum dormitur in illo.
 Aut adit pueros, aut ficta pellice plorat.
 Et: Nihil est audacius illis

Dyrinxis. Iram atque animos à crimine sumunt.
 Origenes quoque homil. 7. in diuersos de mulieri-
 bus consulatur.

Ego contra Iudex mitior, aut potius magis pius
 Patronus, cetere censores eiusmodi grauius reprehen-
 dendos puto (ob sit verbis adulatio atque inuidia) qui
 genus totum faminarum, seu singulas totius generis
 sic adculant, de que omnibus & singulis omnino, pro-
 pter vel paucas vel multas insolentes, sic pronunciant,
 ac si nullam omnino mulierem probam sit repe-
 rite, aut verum sit illud Lucilij, Hæu * facul est homini
 inuentu bona femina nusquam?

Mulierem fortem quis inueniret?
 Amabo: vbi tandem hanc Logiceen magni isti Ma-
 gistri nostri didicerunt, quæ doceat a particulari vni-
 uersum concludere?

Quid de
 Arte;
 Dos est
 vxoria,
 |

*Facul,
 pro facile
 antiquè
 dictum
 Quod ob
 paucas
 improbas
 de omni-
 bus ideam
 pronun-
 ciant,

Apud

Apud ipsofne vna hirundo, aut dies vnus heros facit: & morbida vna ouis, nullius pretij, vna gem facit?

Quod D. Paulus al- terius sen- tentia;

D. Paulus melius, qui tranquillitati domesticis paterno adfectu, consulens illi sexui honorem non vult exhiberi, neque omnino despici, cum pariparum modum sit conditione & dignitate, eiusdem generis generandi cum viro, particeps.

Nonne mulieres genuerunt Regem, & omnem populum qui dominatur terra & mari .... Et ipse facit vna gem hominibus, & non possunt homines separari a muliere ait Zorobabel. 3. Esdrae 4.

Ipsarum enim omnes genus sumus.

Quod ad- fictis no- danda ad- fictio;

Quid opus est, quicquid sexum sanis ac debitis intempestiuis vel irritate, vel grauius contrahat, qui natura iam plus satis incertum, semper in fluctibus concipientem, semperque in dolore parturientem, magis premere, qualisque obprimere, tam ipse debet liberaliter viro seruientem, quam eidem legibus naturaeque Dei; subiectam?

Etiam per insultationes virorum non licebit melleis obliuisci seruitutis suae, etiam omnia perpetuam feminarum aures molestissimis verbis seruitutis onerabit?

Secretarius ille Regius Billonius, vir doctus, fortiter grandiloquus, mihi perplacet, qui Arcem quadam, seu Propugnaculum feminarum erexit, est, librum iustum gallicè scripserit, quo sane doctissimo aequè & eloquentissimo imbellem sexum fortiter defendit; si tamen hoc illi caritas pietasque magis quam blandulus amor imperauit. Vtinam Euclydis dii forma recudi misericors aliquis diues iubeat, virtutum indefensis mulierculis probis armamentarium!

Nam cur non omnes boni & aequi huius sexui patrocinemur? Cur nostro inferiorem adeo aestimamus?

Quod ad- mius

Certè Valerius Max. M. Marulus, Sabellicus, &c. quot virtutum exempla magno studio coarctauerunt.

non pauciora à feminis, quam à viris, huius illius- que Virtutis, acceperunt, addo nonnunquam plura & illustriora.

De sola Virginum castitate, & vxorum pudicitia grande volumen condidit Nicolaus quidam Hœniger Basileæ impressum, nec contemnendam.

Qui totam gentem sceminarum adculant, quasi in peccatis, & ad peccata natam totam; ij non tam in factibus contumeliosi, quam in Deum sunt blasphemii, & meri Diaboli, id est calumniatores Dei, qui tales si tales sunt, creauerit.

Virtuti studeant quâ vitis;

Quod id est Deo, & vitis ipis contumeliosum;

Ipsè fecit nos, & non ipsi nos.

An non Apellem acculat, quisquis eius tabellam minus probat?

Sed & seipfos quoque ipsi obliquè vituperant, vt ex quorum carnibus atque ossibus mulierum matres prima desumpta sit.

Nec vituperari iure possunt, si natura sunt quod sunt. Contra Naturam enim militari quidem & rebellari potest, victoria autem obtineri non potest. *Naturam expellas furca, tamen usque recurrit.*

A Natura bonis aut malis, parum solida sunt tam Laus, quam Viruperium.

Sed non sunt illæ natura malæ, nec malæ omnes; aut certe vni omnes stulti, tam qui eas vituperant, quam qui comparant.

An non stulti viri omnes estis, qui, si natura mulieres malæ sunt, tamen malum tam probè notum, sic accersitis, amatis, ambitis, ac tantum non adoratis!

Si malæ sunt mulieres; si recte vereque nuptias appellatis Penitentia Sacramentum; Si melius nil salis vitæ; cû non ducitur vobis viris sine coniuge vitæ? Cui contra dixit Deus ipse, *Non est bonum hominem esse solum?*

Quod id damnet nuptias

3. Efditz 4. Cum muliere remittit vir animam.

Susa

Sufarion aliquis Megarensis, antiqua Cretae Princeps merito, nunc, ut olim, si reuocaretur exclamaret; *Audite populus. Sufarion hoc dixit, Philini Megarensis Tripodiscicus, Malum iure malum sed tamen, o populares, non adest inuenire domum malo.*

Cum vestro vobis iumento malum, & quidem toto studio, accersitis, aduchitis?

Ille ipse Salomon, mulieromastyx, & tantorum licum flagellator, cum, si tam malas sciret, quae dicebat, tam multas domum duxit? *Ex malo enim Sapiens, ut minima, sic & paucissima.*

Sed quomodo duceret, tales ignorabat; ductas enim tales intellexit, inquit.

At cum vos damno Sapiens non sapitis, aut Sapiens viri iudicio vel tandem non itatis, tollite per uxores ducitis?

Deinde, quae vitia aut crimina in mulieribus erant, quae non in viris eadem & cumulatiora, & peius inuenias?

Quam contra seu Artem, seu Virentem, in vitio stantes, quam non sit etiam in femina demerita?

Quidni enim? Nam sunt & ipsae aequae nobiscum ad imaginem & similitudinem Dei initio conformatae nec non aequae donis Spiritus Sancti illustratae.

Nonne & Maria Virgo, & aliae mulieres, aequae cum Apostolis Spiritu Sancto iam olim imbutae?

Nonne impositione manuum etiam Spiritum Sanctum accipiunt, quae nunc viuunt?

Effundam de Spiritu meo super omnem terram, & prophetabunt filij vestri, & filij vestra, aiebat Dominus apud Ioclem c. 2.

Nonne & ipsae homines sunt, id est, rationalia animalia, ut ratione, quasi pari organo, paria cum viris possint, & praestantiora quoque, ut quae rationem virorum, ebrietatibus &c. non soleant hebetari?

Quid, quod ferè maiore ingenio possit, cui ovis non

SUTA NEGAMUS?

Quod æque nobiscum ad imaginem Dei factæ;

Aequè nobiscum rationis participes

Ut in
des, tam
miseru
quod ip
mores co
Cui
crebua
Ro
quod
laupis
populis
viris
ne fact
gymna
O s
fueru
Pro
ra glie
iunuer
Iona
Jo. VII.
muiti
velu
sup. Je
caru
dices,
cum Sa
de. è b
Qu
abus
aves a
illa
Dic
prou
debon
ne
Im
viro g

Ut infirmitas iretis, veteres ingeniosissimi sanè homines, tam Artibus, quam Virtutibus nomina feminea indiderunt, ipsas feminarum simulacris exprefferunt, quæ ipsas feminas vel earum, excellentissimas cul- tures confitendo.

Cur igitur inquis, nunc viris femina indoctiores, & rebus gestis minimis illustres?

Respondeo, non inde esse, quod non possint; sed, quod viri paulatim erecti instar tyrannorum, nec scho- las, nec linguas, nec arma, tanquam generosis populis, ne insurgere possint, & vim vi pari repellere, viris permiscerunt; quod quasi coniuratione om- nis facta parentes suis virgunculis scholas, literas, grammata, & stadia inuiderunt &c.

O si quæ cum viris inter litteras atque arma ver- tuerant, quam excellent!

Profecto Lacæna olim, atq; Amazones, illæ Mar- tialis, & illæ Horati dictæ, quid sexus ille possit, si sibi re- linqueretur, ostenderunt.

Ioanna illa Virgo Vallicolorensis, quæ sub Caro- la VII. in Gallia aduersus Anglos fortissimè depug- navit, & illa Auripes, sic dicta ob fastigia, & limbum

velum auris intertextu, quæ aliquando cum Conrado Imp. Ierosolymos obpugnatum iit, & Cloelia illa na- tuæ Romana, quid minus, quàm Troianorum He- ctores, quam Græcorum Achilles, quam Hebræo- rum Samsones præstiterunt? Ut Iudithas, Delboras

&c. & biblijis vulgò notas sileamus.

Quam multis viris mulieres & virgines sub Nero- nibus fuerit fortiores, ut dicere licuerit Vos etenim iu- nctis animum geritis muliebrem.

Illæ virago viri? Cic. l. i. offic. Dicere mulieres malas omnes, repugnat illi Mosis præmunitio, Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant val- de bona. Nam & mulier, pars operum Dei, nec parua nec vilis.

Imò verò, si quis mulierem, non tantum pari cum

quo gradu bonam, sed etiam altiori, & meliorem ad- R r

A Equè
fortes;
Isocrat. in
Paneg.
Nicetas
Chonia-
res l. i. de
gestis Ma-
nuelis
Imp. de
illa Auri-
pede.
Linius li.
2. dec. i.
de Cloelia.

Fortissa
& melio-
res;
firmet,

firmet, non admodum rebellatim.

Hesiodus certè fingit Pandoram quandam, mam fuisse mulierem, à Vulcano Iouis missa factam, quam Dij singuli donis suis exornarunt, Pandora Sapiencia; Venus Venustate, & pulchritudine, Apollo Musica; Mercurius Eloquentia, vnde & Pandora dicta, quasi tota donum, vel donum omnium, ab omnibus donata, vel omnium rerum generata.

Plus hominis
præferentes;

Ac profectò, in muliere vndequaue plus bene videas, quam in viro si animum aduortaris. Est enim saltem humanior.

Si hominis tam propria est humanitas, vnde si homo fuerit appellatus, quid muliere humanitas ipsam vim humanitatis eius, vultu, voce, pectore, corporis toto, videtur natura velut ostendere vult se.

Caruncula enim illa mulierum mollitula, glabra, lenis, depilis, non vt viri horridè pilosa; manulae minuscula, longiuscula; corporis iuncea; ocula suauiscula, & gracilis, vt pulcherrima aut ac credula, & reliqua omnia quid clamant, & publicant, nisi meram puramque ipsarum humanitatem, si tamen ita est, vt externa ferè sint indicia, à muti quidam interpretes internotum?

Alioqui, nã nostra omnium parens Natura mater nouerca terribilis nos valdè falleret, si in qua purior saltem vicia acconi aut acerbitatis sepositam esse eidem tot inscriberet atque adfigeret tot morum humanitatis notas, id est, si mulier non tota intus esse humanissima, non sic illam foris tantoque studio labellauisset.

Itaque *mulier* Varroni à mollitie est dicta, quasi *si mulier*, litera vna immutata, adiecta altera.

Isidoro, quasi *mollis aer*. l. ii. etymol. c. 2.

Alijs, quasi *mollis herum*, & coniunctione corporum, & consolatione verborum rebus adficiat.

Vel ipse, mulierum hostis cogitur confiteri, qua
facillime humanitate.

Eccli 36. Qui possidet mulierem bonam, inchoat pos-
sionem bonam: adiutorius secundum illum est. Et co-
muna ut requies (id est batis quietis.) Vbi non est sapiens,
torquetur possessio, et vbi non est mulier ingemiscit egens,
vel, vt Vatablus) vagabundus, vel (vt Leuinus Leui-
mus) egrotus, qui maximè muliebri & delicato eget
maulificio. Sed & egens ferè ingemiscit, vbi non est
mulier, quod sæpius ibi eleemosina denegetur. Pro-
pina parte illius sexus est misericordia, in Egenos, In-
firmos & Adhictos, Iraque & Thren. 4. vocatur mulie-
rum misericordes. Solæ mulieres Christo patienti colla-
thy mata leguntur.

Iraque non malè Belgæ, qui Xenodochijs, qui æ-
gri procurandis, feminas vt plurimum præfere-
runt.

Muliebris sexus virili inermior (cuius atma, la-
chrymæ arma humanitatis & ad ciendam humanita-
tem, sed & debiliior, qui possit, non esse humanissi-
mus?

Et nata aut propensa sæpiusculè sese in speculo in-
tenti, & quotidie ibi velut legere scripta diuinitus
toto vultu totoque habitu humanitatis monumenta,
qui possit eius obliuisci?

Rursus, Si verè Lactantij senso, Diuinitatis intelle-
ctus, est, quo differimus à bestijs, id est, quo magis homi-
nes sumus, profectò mulier (vt tam nouè dicam) ho-
mior, aut magis homo, quam vir, censenda est, vt porè
quæ sine controuersia viro est religiosior. Intercede pro
deuoto femineo sexu, ait Ecclesia.

Negas? An non examina mulierum vides in rem-
plis inter paucos viros? examina inquam, & quidem
orantium, gementium, flentium, genua flectentium,
inter duos, fabulantes, stantes, aut sedentes viros?

An non Mulieres Prophetarum nutrices Eliæ, Eli-
sæi, Christi &c?

An non iure de mulieribus Christus dixerit, quod
Boëthius de suis Camcenis?

Rt 2

Hæc

Plus reli-
gionis;
Lactant.
lib. de Ira
c. 12.

*Has saltem nullus potuit pervincere terror,
Ne nostrum comites prosequerentur iter.* Lib. 1.
consolat. metro 1.

Mulieres tam templa Dei ornare, comere, quam
sua corpora, sollicitæ sunt.

Mulieres fabricando olim Domini tabernaculo
armillas, in aures, annulos, dextrariola (alioqui deliciae
& panis idola sua) item hiacynthum, & purpura
spontè obtulerunt *Exod. 35.*

Mulieres in patriam usque adeò piæ, ut mandatum
suum omnem aliquandò in specum ante effuderunt,
ut Romam seruaarent, quam M. Curtius de fœdore
præcipitio cogitaret.

Mulieres raso caluoque capite deinceps vivere,
aliquandò maluerunt, ut viris chordari arcus non
essent; quam crinitis capitibus arque intonsis
gortando, viros suos, & suam Carthaginem Romanis
obsessoribus prodere.

Tam pius religiosusque est sexus ille (Audientes
nimio ad superstitionem progressus sit, & a mulieribus
præsertim matrum votis, nocturnis, diurnis, mendacibus,
opportunis, importunis ad suos olim Deos, ut
superstitibus sibi filios è bello reducerent, omne nuntium
in religione & cultu Superorum, superstitione
vocaretur.

Seruo superstitione à superstitibus dicta, quæ anciliorum
propria est, quæ multis per artem superstitibus
sunt, & quæ rebus inanibus addicit, dum volunt vitio-
ri nimis religiosæ, superstitiosæ sunt.

Quamquam verò excessus isthic, ut alibi, vitiosus
est; est tamen defectui, Atheismo, ac duritiei multo-
rum virotum longè antefereendus.

Optandum quidem, ut nihil nimis, nihilque mi-
nus quam deceat, circa religionem, præstemus; sed ta-
men superstitiosorem me, quam irreligiosorem
ci malim, si alterutro notandus sim. Ut luxuriantem
orationem facilius, quam ieiunam, critici emendato-
rimus; sic superstitionem corrigere, quàm impietatem,
minus est operosum. Facilior est additio, detractio.
Rariss.

Quo in
genere
potius ni-
mio pec-
cant quàm
paucos;

Rufus; Quà fronte possit vir mulierem malum adpellare, *suum* (teste Deo) *adiutorium*, & sine quo esse, *Quod virorum bono nato;*
 homini primo, bonum (etiam teste Deo) non fuit?
Non est bonum hominem esse solum, inquit bar Deus;
Varabio, non est commodum, non est, *conueniens* Gen.
 2 non ad perpetuitatem humanæ naturæ, non ad
 personæ singularis consolationem. *Nullius enim boni
 sine socio iucunda est possessio.* Senec. ep. 6. l. 1.

Qui potest vir malum adpellare, *hortum* suum ho-
 nestè *voluptatis*, quem cum primis illi dedit Deus, *ut
 spoueretur & custodiret illum*, in honorabili connubio, in
tra immaculato? hortum (in q̄) tam fecundum arbo-
 ribus rationalibus, aliquandò in paradiso cælesti
 transplantandis: hortum, & seminarium generis ac
 posteritatis suæ, cuius quisque natura est adpeten-
 tissimus?

Metello Numidico visum, *sine his nullo modo viuere
 posse.* Brufon. l. 7. c. 22.

Qui malum rectè adpellatur, bonum, quo nihil
 honestius, nihil iucundius, nihil vtilius, vitis in huma-
 nis dedit Deus?

Væ va, qui dicitis bonum malum

Væ ingratis capitibus, & beneficium ipsum, & be-
 neficium collatorem sic accusantibus.

Nullane ergò inquis mala in sexu illo est reperi-
 te?

Est omnino; Nam & ad illum primæ culpæ conta-
 gia quoque peruenerunt.

Sed nulla est tamen reperire, quibus non paria, aut
 etiam deteriora, in sexu nostro, & plura, inuenias.

Si viros illæ vrunt; vrunt & viri illas vicissim, ac
 fortitan magis.

*Et ignis quoque à facie viri exarsit; carbones succensi
 sunt ab eo.*

Vt titio titionem incendit, Vt manus manum fricat;
 sic sexus vterque, alter alterum, æquè incendit, vt vt
 ars nulla maior, neque hinc neque illinc, neque fla-
 bellum vllum accesserit.

Cadimus, inque vicem præbemus terga sagittis.

Rr ;

Vitio-

Victoresq; victiq; cadunt.

**Minus
procaces
quã viri;**

Sed verò, quã mulier virum, tam euidenter, tam obstinatè ad mala sollicitat, quam vulgò viri mulieres?

Solent viri non petere tantum, sed etiam dare tam impudenter, quam frequenter.

Inuitant viri, trahunt, compellunt, vim inferunt.

Studiosus viri incendia, & flammam in feminam iaciunt, & oleum camino addunt, & stibellis conuenientibus fouent.

Quid quòd ijdem carminibus, philtreis, grecis hispanisque artibus huc sepiùs, quam famina, abstruntur?

Vter igitur in alterum nequior? vter peculator?

**Nec paucas
bonas
esse, sed
non adparere;**

At non omnes quidem malas esse ais; sed bonas esse rarissimas, vnde & occinis iterumque iterumque illud, *Mulierem fortem quis inueniet?* pronet. 1.

Et illud, *Virum de mille vnum reperi, mulierem ceteris non inueni.* Eccle. 7. vt Phanice, & Sole videntur rariores.

Respondeo, Non raras quidem esse bonas, sed videri, aut nesciri.

Nam quomodò quotquot bonæ sunt, videntur aut sciuntur? *Ostentandi sui* quales sint, viri mulieribus facultatem iam pridem negant, & ambitionem, propriæ excellentiæ adpetitionem, atque inuidiam virorum putes obfistere, ne mulieres præclarum aliquid gerant, aut si nunc gerant, olimue gesserint; si leatur semper, vel valde obscuretur.

Lucerna ardens & lucens sub modio per inuidiam reorum reponitur.

Vt occasio, & præda facit furem, sic homines officia manifestant. Lucerna in candelabro, aut Pharo, cunctas in monte longè lateque adparent.

Occasio, & Magistratus faciunt virum, ait Proverbium.

Qui adpareant virtutes sexus illius, quem viri Magistratibus gerendis omninò excluderunt?

Deindè, Viri, scriptores ipsi & præcones rerum suarum,

erum, sua ad tollunt, mulierum ferè deprimunt, vt vt
gerant illæ plurima & maxima.

Sibi ex mufca Elephantum; mulieribus ex Ele-
phantis mufcas fingunt.

Mulieribus ex flamma fumum, fibi ex fumo flam-
mam adpingunt.

Per viro-
rum inui-
diam ſci-
licet.

Platanus ſterilem præbentibus umbram.

Vbi viri quauis arbore venit honor. Ouid. de Nuce.

Et mulieribus, ſi tot ſcriberent, ac libros ederent,
non ex viris, eſſentque ipſæ laudum ſuarum canta-
trices, virorum verò obſcuratrices; exercitus ingentes
bonarum mulierum, virorum cohortes aliquot tunc
ſubitan videretis.

Vnos Franciſcus Billonius, Franciſco I. Regi Gal-
liarum à Secretis (opinor) ex profeſſo, & candidiſſimè
ſcripſit, Gallico ſermone, inatronarum patrocinium,
opus, ſi prima fronte hominis amanti, certè in re-
cellu, etiam doctiſſimi viri index, quod pauculis ca-
pitulis enchiridij forma reuoluam velim, & in omni-
um Lucteriarum manus venire, vt hinc illis eſſet,
quod petulantibus iſtis virorum linguis reſpondeant.
Sed malum dixeriſ etiam opus illud, cedo tamen di-
gultiſimum, ſtudioſè à viris ſubpreſſum. Mihi enim in
vna præter exemplar meum, alterum dumtaxat con-
tingit vidille, alioqui tot bibliothecarum ſtudioſiſſi-
mo exploratori.

Præterea; Ad laudem mulierum facit, quod quas
bonas dicunt viri, eaſdem fatentur optimas; quas
malas, peſſimas. Ficus (vt Hieremias c. 24. in calathis
videbat ſicus bonas valde, vt ſolent ficus eſſe primi tem-
poris) & malas valde, que comedi non poſſunt.

Breuis omnis malitia ſuper omnem malitiam mulie-
rum. e. c. 25.

Ingenium enim ipſarum, naturamque, optima eſt.
ſe, vel hoc ipſum vnum maximè declarat; Valere mul-
tum, ubicunque intenderint.

Nam vt agri ferè hoc fecundiores melioresque
conſentur fore, ſi colerentur, quo inculti ſpinofio-
ſos ac ſenticoſiores adparent; ita ferè ingenium

omne, quo vitiosus euadit negligentia, hoc ad vi-
res propensius, si esset cultu aliquo figuratum, pe-
aestimari.

Vt quod olim D. Augustino nulli facile visi ac-
ores monachis, qui in monasterijs nihil profecerunt
(vnde & aliquandò ira Pius II.

Non ausit Stygius Damon tentare, quod audeat

Esfranis monachus, plenaque fraudis an? nulli eb-
era monachis, qui profecere, meliores; non tam mo-
nasticen improbat, quam probat; ita nec quarumdam
malarum mulierum summa nequitia sexum vir-
uerium magis damnat, quam commendat, ad
ingenij felicitate, sequacitate, & (vt sic dicam) ambu-
dexteritate.

Et si qui-
bus vitijs
laborant,
habent
quo iuste
transfe-
rant;

Quid, quod, si quibus animi vitijs mulier, quam
vir, grauius laborat; eorum culpæ partem in Naturâ
ipsis magis quam vitis nouercam possunt transferre,
atque ita se, si non à toto, certè à tanto ablo-
quod vitis non adeò lice?

Mulier enim cum molli sit carne, laxaque ac flu-
da, confestim bilis incensa se per corpus diffundens,
sanguinis circa cor subitam, sed certè breuem, ex-
citatur ebullitionem, vt leuior materia, qualis stipula-
rum aut stuparum, facilius grande concipit incendi-
um, idemque breue.

Et illud Lunare ac mensurum virus, quod sensim
adfatum congerit, cum ita mouetur, quasi sentina ex-
agitata, nescio quid Mephiticum exhalat, quod per
totum corpus diffusum, cor cerebrumque multens,
quibusdam quasi fauillis ac fuligine adficit, ac spiri-
tus tum vitales, tum animales, qui ijs partibus defec-
uiunt, inflammat, iratæque iram adijcit, quo nisi sta-
to tempore liberetur tristi illius habitu semper sit
morosior.

Nihiline facitis (viri) in peccatis posse iure dicere
Impulsus, euersus vt caderem? culpæ partem aliò posse
transferre?

Qui

Quid dicam gestationis vteri crebra & longa facti-
da? lactandi deinde, nutriendique foetus molestias?
quid culinæ quotidianas inter ignes & flammæ pro-
vris sollicitudines, quæ coquos alioqui natura lepi-
dissimos faciunt sæpè morosissimos?

Quid mirum si subtristiores sunt nonnunquam
Martha vestra, quæ sollicita sunt, *Et turbantur erga plu-
rima?*

Neque verò tanta huius sexus malitia est, quanta
ingitur ex hac Scriptura, *Melior est iniquitas viri, quàm
benefaciens mulier.* Fingitur, inquam; nam cum mul-
tiplex scripturæ huius sit sensus, mulieromasthyges,
relictis bonis, sinistrorsum interpretantur, quasi di-
catur sapiens, peccata virorum, virtutibus mulierum
ameterenda, & meliora.

*At potius, hic sensus est; Ad turpes amores adulte-
ri, minus est periculi, ab aperta vel nequitia marito-
rum vel inhospitis moribus, quàm a benignitate &
comitate vxorum, vnde & quidam ita vertit: Melior
est nequitia viri, quàm mulier benigna: mulier, quæ ali-
quod probro dignum commiserit, qui & gallicè pro (mu-
lier benigna (reddidit) le bon traitement de la femme.)*

Hoc autem sensu, quid dicit Salomon de muliere,
quod vicissim in virum retorqueri non possit, & alio
adpectu sic dici, *Melior est iniquitas mulieris, quàm be-
nefaciens vir,* id est, pellici alieni viri torum ambienti,
salutarior fuerit vxor, zelotypiam & dura omnia in
pellicem illam exercens, quàm maritus eidem pellici
ad blandiens & omnia indulgens; id est vtrique; sexui,
à quacunque non sui, neque sexus, neq; coniugij, per-
sona blandiore, plus periculi ad impudicitiam & lap-
sum, quàm ab alia eiusdem sexus paulò duriuscula &
seueriore. Maritus durus viro externo, & vxor dura
viro non suo, vterque ad tori sui castitatem conseruân-
dam aptior, quàm mitior. Tales enim fugant pellici-
ces, & alieni matrimonij inflores.

Malim (ad non peccandum scilicet opere Venereo)
à mei sexus persona sædi, quàm à diuersi, pasci, vt fe-
re habet gallicum vulgi prouerbiū. Tum meliora

Rr 5

Contra
quas Scri-
pturam
n-alè qui-
dam in-
terpretati

Cuius
sensus
multi-
plex qui-
dem;

Nullus ta-
men mu-
lierem
magis,
quàm vi-
sunt sū notat;

sunt verbera salutem & bonam meam famam diligenter, quam fraudulenta oscula blandientis nuptia.

* Vel, ut vertit Castalio; Satius est cum improbo contrahere, quam cum muliere proba quidem, sed quae causa sit turpis infamia. Verbi causa; praesertim adolescentulo, popinam intrare cauponis vidui, quamlibet iniqua omnium ciborum, potuumque pretia flagrantis; quam cauponae etiam viduae, etiam honestissimae, & sola iusta rerum pretia poscentis; quoniam in prociui sit, ex colloquijs, obsequijs, totoque hospitij vsu, adolescentulum hospite suae amorem toto peccatore concipere, illamque deperire, non item hospitem suum.

/ At quid inde probri feminis? Nam idem dicebat de virgine, ut potius ad sordida hospite & ante domum diuertat, quam ad viri cuiuscunque liberioris. Par enim utrimque periculum, non a malitia, sed ab obiecti proprii ad propriam potentiam adnotatione.

Leu. Lem.
nits li. 4.
mirac.
nat. c. 13.

* Vel, ut Levinus Lemnius; Huic sententia hanc subiungo sensum interpretor, ut vir etiam ignavus, inertis, somnolentus, negotiandi, omnisque mercaturae, ac rerum gerendarum rudis atque imperitus, paulo dexterius negotia sua perficiat, quam mulier praecipit & temeraria, quae in sapientia persuasionem, atque inconsiderata confidentiam nihil non adgrederetur, omnia quam vir deterius perficit. Vir enim sui diffidens, cunctanter ac circumspicit, aliorum saluti in adminiculo, quos in consilium adsciscit, singula conficit ac quo exequitur, ut ut successum optationem consequantur, quam si eadem a femina arroganter ac sapienter opinione turgida, ut fere confici solent, tententur.

Nec hic sensus magis mulieres omnes peccati, quam viros omnes accusat. Nam sit imprudentis tantum & arrogantis mulieris, cum viro timidiore comparatio, dicunturque, viri talis opera feliciter, quam talis mulieris successura. Vertatur folium, id est, figura sermonis; & alterum iure dixeris, de viro in oculis sua sapiente reuera autem imprudente; alterum de muliere

hæc cautiore: feliciores scilicet mulieris illius, quam illius viri successus fore. Nihil igitur scæminas infamat ista sententia, tamen in scæminas decantatissimam.

Aut si quid vitij illic in scæminis taxatur, certè intellectus dumtaxat debilitas inculpata, vt a conditio, non etiam Voluntatis prauitas, quæ sit cum culpa, vob arbitrij libertate proficiscens.

*Vel sensus est; Rudia quædam, ac tantum inchoata, & adhuc sine manu vltima, virorum opera, abfolutissimis perfectissimisque mulierum operibus eiusdem generis, esse laudabiliora, quod à viris illa fieri propriè natura decreuerit.

Est, At neque hoc sensu sententia ista solis mulieribus probrosa est.

Eodem enim sensu, eadem sententia, possit in viros quoque (paululum conuersis verbis) retorqueri.

Quam multa enim sunt, quæ mulieres, vel oscitando, rectius agant, quam viri omnes ingenij neruos intendendo?

Scribent, pingent, equitabunt viri etiam adhuc pene cirones, rectius, quam mulieres? Et mulieres vacillim, fouerint, lactauerint, ablactauerint, neque melius, quam viri quicunque. Huc enim mulieris natura ipsa aptauit, vt contra illuc viros ipsam.

*Vel sensus est; Melior est deformitas viri, quam pulchra mulier. Voces enim ibi Hebraicæ, æquiuocæ sunt, prior ad malum & deformem; posterior, ad bonum & pulchrum.

At sic quoque, ecquæ quæso est mulieribus hæc Scriptura, quam nobis viris, iniuriosior?

Nam si dicitur vir, etiam deformis, esse muliere quavis formosa etiam Helena formosior; Nulla solida formæ laus, nullum deformitatis vituperium est. Certa laus, & certus amor morum est: formam populari vitæ as. Ouid. de medicamine faciei.

Si verò pronuntiat ibi dumtaxat, plures à formâ laudabili feminarum, à deformatate virorum cap. Iudificari; nihil id ad mulieris contemptum, quæ scilicet ipsæ sibi formam habitumque illum non deserunt, sed fictor & pictor omnium Deus.

Quin & viri potius ibi notantur, ut qui adeo fragiles sint & capi faciles, ut, ad visam feminam quancunque bellulam, demententur.

Alioqui, si Scripturæ illius planus propriusq; sermo est de virijs & virtutibus virorū mulierumq;, ut illi volunt; mendacium est, & quidem ut sexui toti feminarum; sic earum quoq; Conditori ininrosissimum, qui tales produxerit, ut nihil aliud, quam semper peccare possint, & damnationem suam æternam perficere.

Alioqui
summum
inconueniens in
de conse-
quatur;

Mendacium (inquam) pace dixerim auroris, & æmulum bonorum.

Ut sceleta virorum, virtutibus feminarum sui Deo aut cuiquam gratiora!

An enim Amanis, rotius gentis Iudaicæ excidium molientis, nequitia melior, beneficio Estheris, eadem interuentu suo, tam audaci, quam modesto, liberantis? *Hester.*

Nabalis hominis avarissimi, qui Dauidem sociis suis grauissimè irritauit, inhospita avaritia, meliorem, quam Abigailis vxoris eius liberalitas opportunitissima, qua Regis exercitusque famelicis necessitati occurrens, & Regem iratissimum sic placans, seruiturum, familiamque & agrum omnem, ab interfectione ac deuastatione iam meditata & parata seruauit!

Nam arma tenenti

Omnia dat, qui iusta negat. Lucanus Pharsal.

Romuli, Sabinas inter spectacula rapientis, ac sic viciniae pacem, belli incendio, turbantis nequitia, meliorem, quam raptarum Sabinarum studium retroque pacificandi Soceros Generosque scilicet, & mixta charitati suorum fortitudo, qua iam in hostem utrimque prælio in medias acies progressæ sic egesserunt, vsq;

Tela viris animique cadant, gladijsque remotis,
Dent Socii Generis, accipiant manus? Ouid libri
Fast. Livijs decad. 1.

Calvinus nuper Franciam in hæresim proclinans,
meliorne, quam Clotildis eiusdem Franciæ quondam
Regina benefaciens, & Clodouæum matrum suum
Paganum transformans in Christianum?

Calvinus corruptor, meliorne, quam Inguldus,
Childeberti soror, quæ fecit, vt Hermogillus vir su-
us, Lemigildi Gothorum Regis filius, euaderet Chri-
stianus?

Calvinus corporum animorumque barbarissimus
parricida, meliorne, quam Theodelinda Regina, quæ
veste Paulo Diacono sic continuit prioris mariti ma-
nus, vt ne deinceps ipsas Christiano sanguine cruen-
taret, alterum autem etiam effecit Christianum, *Paul.
Diac. lib. 13. de gestis Rom.*

Abalon, qui patrem fratris parricidio iritauit, me-
liorne quam mulier Thecuitis, quæ patrem artificio-
se parabola temperata audacia placare potuit? 2.
Reg.

Duo illi Leones, Reges animalium rationalium, hic
Gallix, ille Hispaniæ, totam Christi Ecclesiam præde
Turcicæ obijcientes, dum nimum heu! insinuat furi-
oribus, & bellis intempestiue indulgent, melioresne,
quam Onicula illæ Christi duæ, Heroinæ inquam, illæ
duæ, Matres Patriæ, ynaquæque; sic, illa Belgij, ista Gal-
liæ administratrix, quæ Cameraci Christianismum
pacificarunt, & velut in sinu suo, furentes istos vni-
cornes ecurarunt, apros istos singulariter feros, &
vixæ Christi parum miserescentes edentârunt, & leo-
nes istos iubis vnguibusque exarmarunt?

Quis nisi mente captus ita sentiat.
Serpissimè desperatissimarum Rerum publicarum
salus in manu femina.

Non ergo Scriptura sancta, (alioqui semper verax)
hoc mendacij obrudere voluit, quo diceret summas
mulierum virtutes, peccatis virorum esse deteriores,
vt mulieromastiges isti nugantur, non, non.

Nec

Nec est virorum bonitas tanta, vt ab ipsidem noxium proficiatur; nec tanta flexus mulierum utilitas, vt mulierem nullam bonam, aut in nulla muliere non magna quaedam bona inuenias.

Vt nihil prodest, quod non laedere possit idem: sic non aded latorix sunt scemina, vt prodelle etiam non possint.

Ergone illæ viperis peiores sint, aut scorpionibus?

Viperarum enim certè etiam cinis prodest, & fita ex vipera passilli, qui theriaci vocantur à Græcis, ut Linnæus li. 10. hist. c. 8.

Antonius Musa medicus cum incidisset infantilia vlcera, vipers edendas dabat, mira que celeritate perlanabat. *Plinius libro decimo tertio capite decimo tertio.*

Icti à scorpionibus, à scorpionibus habent videri curentur.

Morsi à canibus, ipsorum pilis sanantur.

Genes. 3. Immanis ille piscis, qui panem Tobiam iuniorum absorpsit, habuit cor. *fel. Et sicur necessaria ad medicamenta vtiliter. Tob. 6.*

Non est (ò viri, ò mariti) non est omnis mulier, vt Herodias ista, vt sic spernant?

Moniti-uncula.

Satis fit (ò mariti) satis, miscellum illum sexum, infirmum, imbellem torum, quantus quancus est, ad humanitatem natum, grauari corporum suorum infirmitate & mollicie; luctari cum morbis suis sumptibus; cum ærumnis (ad quas diuinitus damnata est) frequentibus; cum conceptuum saltidij; cum partuum doloribus sexui yestro ignotis; cum seruis domesticis; cum iugo maritorum frequenter insolentium: vt quid præterea contemptu, & dictentis, molestis estis huic mulieri, huic infortunato sexui, & sane digno melioribus, quàm tu rere.

Si nemo vnquam carnem suam odio habuit; illa caro tua est, maritali coniunctione; os ex osibus tuis est, creatione. *genes. 2.*

Crudele & vrsinū est, iacenti & insimè insultare. *Scortice*

Sequitur plusquam cantina est, confidente humi homine, non mitigari, *Plin. li. 8. c. 40.*

Minime Romanum, non *parcere subiectis*, petulanter incellere, parcaque ad desperationem, nimio contentu, impellere sexum socium, adiutorem masculinam, communem nostri omnium parentem. *Pax pax vobis, deinceps. Viuite honore inuicem praueniens.*

II.

Marito: tamen maxime Principes, consilia vxorum de xp. cause parceque sequi oportere.

Ignoscite tamen (Domina mea) aduocato & patrono huic vestro, quem aequi bonique aded studiosum videtis; vt viros, gratia non vestri, sed Iustitiae, parca nunc offenderit; ignoscite, inquam; Verbulum enim ego nunc ad maritos, fortassis minus iucundum vobis futurum de vobis, coram vobis, sum dicturus. Audite & mariti, & vxores.

Quamquam (vt quidam ex nostris vir egregie doctus recte monet) possemus dicere confidenter, Apostolum non veruisse, ne mulier honesta & proba, in virum officium docendi pariter exerceat, cum se oportunitas offert. (Tunc enim id licite fieri arbitramur vt verbis docti hominis, dum ipsa prudentior, & sapientior fuerit viro, in cura familiari: quia plerumque euenit, vt vir in medio foro & iudicij existens, versetur, & commoneatur tamquam quibusdam fluctibus, sed ipsa mulier tamquam in quodam philosophiae gymnasio instructa, domi sedens orationibus, & lectionibus, ac alijs bonis operibus facilius vacare potest, quam vir. Idcirco raris mulier virum suum potest commonescere aliquando, dummodo ne irritum faciat Apostoli documentum, ceruices videlicet erigens in virum, quum non deceat illam primatum habere in virum. Nec quidquam potentius esse nouimus muliere bona, ad instituendum & informandum virum, quodcumque voluerit, dummodo id benigne & reuerenter faciat: tamen maritos, maxime Potentes, Reges, Gubernatores &c. admo-

R. P. Seraphinus
Cum iratus
3. conciliationi
contrat.

77.

Audienda
tamen
cautè mu-
lierum
consilia;

Principi-
bus maxi-
mè;

Et de san-
guine;

admonendos putem, vt, quum vxores, aut Herodi-
des suas, & ipsarum consilia monita que audient, illi
non temerè, sed ad Critolai, quod aiunt, libram libe-
pulosissime prius expensis, & ritè excusis credam
maximè verò, cum illæ, de externatibus & non cro-
sanguineis quibuscunque, ceperint, aut asperius aut
maleuolentius loqui; aut dicere *Pone crucem serui*, ubi
est in causa sanguinis aut pænæ. Nam in causa (vt ro-
cant) fauorabili seu indulgentiæ, non tanto periculo
auditur vxor, & creditur; tum, quod elementa natura
peccare, quam seuitia, melius est; tum, quod illi ad-
ijci aliquid in posterum potest; hic detrahendum, nec
vita mortuis ac cælis reddi, potest.

Mens consiliariæ pertentanda, executiunda. Quis
adfectus, quæ occasio, vxori ac Herodiadi conueniat
hoc aut illud in talem aut talem, extuderit, amone-
an odium &c. peruidendum. *Probate spiritus, si in Do-
sunt.* Indulget sæpè affectibus istis lexus ille, & est
transfundendorum illorum in viros potentissimus.
Suauiusimè cantillat auis illa nocturna, ait Gallo-
rum vulgare prouerbium. Non tam potenter docent
*Marsica pubes. Et ballare manu, & chelydris cantare spe-
rem.* Syl. 8.

Dedecet autem gallinam gracillare, antequam
ceperit gallus cucurrire; maximè inter Potentes.

Dicenda autem hæc fuere, quod audita Herodias,
Herodis Animum, Corpus, Regnum, relique omnia
non modò adfixerit, sed planè perdidit.

* *Animum*, cum infidiata Iohanni, Herodi suo per-
suasit, vt virum sanctum vinceret, perderet.

Quod nõ
creditum,
Herodem
perdidit;

* *Corpus & Res*, cum Agrippæ promotioni inuide-
quem ex priuato Regem à C. Cæsare creatum vide-
bat, Herodi suo autor fuit, ad eundem Cæsarem na-
nigandi, spe maioris amplitudinis, de qua re tota sic
Iosephus; *Cum venisset in regnum Agrippa, Herodis To-
trarchæ cupiditas per inuidiam suscitauit. Iratatus au-
tem eum maximè in spem regni Herodias vxor, appropin-
ei socordiam, & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæ-
sarem nauigare, careret potestate maiore.* Nam cum A-
grippa

Agrippam, ex priuato, Regem fecisset; quomodo dubitaret
 aliam ex Tetrarcha eodem honore donare? His adductus
 Herodes, venit ad Caium, à quo ob auaritiam uehemen-
 ter increpitus, ad Hispaniam fugit: secutus eum quippe
 fuit accusator Agrippa, cui etiam Tetrarchiam illius
 Caius Caesar adiecit. Iosephus libro secundo belli Iud.
 c. 1.

Et alibi; Herodias Agrippa soror, nupta Herodi Te-
 tarcha Galilaeae atque Perae, inuidebat fratri hanc
 potentiam, quem in celsiore, quam maritum cernebat fa-
 spere: crebat eam nimirum, quod qui profugerat, non
 ualeat debita dissoluere, tunc reuersus erat auctus digni-
 tate atque fortuna tam splendida: hancque mutationem tri-
 gustissimo ferebat animo, praesertim quoties illum uideret
 inuatum regis insignibus per turbas inuehi: adeoque non
 poterat imperare suis affectionibus, ut maritum assiduis
 honoribus ad similia speranda, & suscepta transmari-
 na peregrinatione, apud urbem ambienda erigeret: ne-
 gant sibi uitam ferendam diutius, si Agrippa Aristobu-
 lae patris supplicio traditi filius, & ob extremam inopi-
 am, metu creditorum profugus, reuersus regno fruatur:
 ipse uero filius Regis, & à cognatis ad regnum inuitatus,
 per desolationem nihil tale affectaret, priuata uita conten-
 tum. Atqui, marite mi, inquit, si tibi antehac mole-
 stum non fuit, in minore, quam olim pater, dignitate
 agere; nunc saltem honorem familiae debitum adpetere
 neque ferendum puta, existimatione cedere viro, qui tu-
 u quondam sustentatus sit opibus &c. nec prius destitit,
 quam mariti extorqueret consensum, non ualentis alias
 eius importunitatem excutere &c. Caesar ad probatam
 potentiam defectionem (cuius accusabatur) ademptam illi
 Tetrarchiam ad Agrippa regnum adiecit, pecuniam quo-
 que eius donans Agrippa iudici: Herodem uero perpetuo
 demouit exilio apud Lugdunum urbem Galliae &c. Ar-
 que hoc fuit uindicta, quam Deus intulit tum Herodia-
 e fratri successus inuide ferenti, tum Herodi ad obse-
 quendum uaniloquentia uxoris nimis facili. Iosephus
 lib. 18. antiq. Iud. c. 9.

Egeippus; Mulieris obprobria nequaquam sustinens,
 Romam

Romam profectus, dum Caij amicitiam petit, ab Appa accusatus, etiam Tetrarchiam amisit, quam a Augusto acceperat; Et fugit ans in Hispaniam, una uxore Herodiade, mœrore animi consumtus est. Egel. 2. de excid. Ierof. c. 5.

Ergo propter auditam creditamq; vnam hanc Herodiadem, Herodes totus petijt, petijt sed non tota, etiam Baptista noster. Non totus inquam. Adhuc enim viuit parte sui meliore anima & fama hinc nobriore.

Insidias meretricis nunc Euangelista memorat.

Propositū probant rationes multæ;

Cūr autem mulieres à viris cautè audi iubeam, hæc sunt,

- 1. Ratio debilior;
- 2. Eruditio negligentior;
- 3. Experientia rarior;
- 4. Affectus impatiens;
- 5. Ambitio Imperij;
- 6. Diuinitio Maiestatis.

Ratio femininarum debilior;

*Ratio debilior. Nam vt mulieres sint nobiscum rationis quoque participes, vir tamen hac parte princeps, & primas dotis illius accepit, eiusque vnum robriorem.

Aiunt, mulierem nil posse, præter sensibilia, speculari.

Insinuauit hoc ipsum Deus, quum mulierem vti subiecit, non tantum in pœnam culpæ dominantiam sed etiam, ob rationis pusillitatem, regendam.

D. Paulus quoque, quum dixit; Docere autem mulieri non permitto. 1. Timoch. 2. vbi sic Græci. Mulier ne doceant, non humana modo, sed neque spiritali. Quod verò interdicit ne doceant, intelligit in Ecclesia.

Quam & Deus, cum illam Adæ subiecit;

*Ratio autem Pauli, ibidem prior hæc est; Adam enim primus formatus, deinde Heua. Doceat scilicet senior iuniorem.

* Altera, Et Adam non est seductus: mulier autem ducta, in prauaricatione fuit, id est, decepta accepit inuigredi præceptum. Falsa est vel ipsa sui deceptio, non

non verò etiam Adam. Sic enim ipsa factum excusavit
Serpens decepit me.

Adam non deceptionem, sed blandiorem indulgentiam in vxorem, causatus est. Displicere scilicet nouis amoribus suis, nouoque delicio per primæ petitionis etas repulsam ausus non est, iam tum ferè vxoris suæ idolatra.

Semel virum docuit mulier, Adamum Eua; & cuncta peruertit, vnde & hæ lachrymæ.

Duplex igitur ibi, (vt videtis) Paulo ratio non per mirandi mulieribus docendi munus prior, ab ordine creationis, altera à vigore rationis; q. d. focium suum doceat, qui prior & senior; doceat, qui ratione ditior creatus est, id est, vir mulierem.

Et Paulus, cum docere noluit.

Neque verò Eua tantum ex Adamo, sed & Adamo ipsi, vt fini creata est.

*Tertia sit, mulierem, si publicè doceret, aut concionaretur, formæ pulchritudine, & eloquendi suavitate, magis ad libidinem viros, quam ad penitentiam irritaturam; & vt se multos habituram Auditores si prænnuntiaretur concionatura; sic multos quoque corrupturam.

*Femineum omne genus fecit natura disertum; Lib. 3. ad
id mulier donum calidus omnis habet, formæ addimorum
tum, quasi auctarium. simpl.*

Bone Deus! si qua vox præconis, aut chartula rempli aut Scholæ valuis adfixa ediceret, Sybillam necio quam, aut sceminam quamcunque, (alicuius saltem à forma & doctrina nominis) è suggestu publicè dicturam; quantus foret Auditorum concursus! quàm fixus & intentus in illam omnis oculus! quàm plena silentij audientia. Non caperent scholæ aut templa Auditores, etiam si argenteus ante ingressum ab vnoquoque exigereetur.

Periculis igitur etiam cautum est ista prohibitione; periculo Intellectus, periculo Voluntatis; Intellectus; ne falsa pro veris exciperet, ab imperita; Voluntatis, & Castitatis; ne flammæ scilicet ignesque

§ 2

ignisque

ignemque impuri Amoris quisquam visu, audireque conciperet, si non ab impudica, certe a formosa.

Apage enim nimis lepidulos illos qui dicunt, & idcirco prohiberi, quod tractatus suos omnes clamant nimis omnis ferè mulier ordiatur, nulloq; signo cuius præmissio. Apage, apage. Non enim augemur re tam seria, quælo.

Potissima igitur causa huius sit, minor usus rationis.

Et Christi- **Sacerdotè** **non crea-** **uit; indi-** **earunt;**
 Christus quoque sub significavit mulierem, si bene librabitur, nescio quid minus habere, qui nunc in nova quoque lege (vti & olim in vet.) sexum illum omnem, etiam matrem ipsam suam, bone Deus quam feminam! à Sacerdotio (forsitan ob maiorem illius, quam nostri, corporum immunditiam) item à Confessione auditio, (forsitan ob maiorem linguarum lubricitatem, minorem taciturnitatem, & sigillum non incertum) remouit: (vt, vt Pepusiam nescio qui heretici iam olim, & post ipsos auctore nostro Lutherus, Sacerdotes etiam esse posse illas voluerint.) *Alphon. Myster à Castro lib. 10. in hæreses tit. Mulier.*

Et Gentes **ipsæ.**
 Quam pauculas etiam legas in Gentium superstitione idolorum Sacerdotes?

Quid, quod si quæ Sacerdotes dicte, earum centes pars maxima fuit magis, quam sacra facit?

Mænades illæ seu Bacchæ, an non insanientium ritu, orgia Bacchi celebrant? Idcirco & sic dicte à greeco verbo *Μαίνω* quod insanire significat.

Nec ea tantum indignæ Sacerdotio visæ, sed etiam quorundam Sacrorum spectaculo. Olim enim in Sacris quibusdam clamari solitum: *Hosius, Vincius, Molier, Virgo exesto.*

Eodem fortè adspectu, tam nunc quam olim, à Concilijs, Consilijs publicis, atque Iudicijs, gens ferè omnis sexum illum exclusit.

Meritoque D. Athanasius Gentiles reprehendit, quod Deas feminas fecerint, quas nec, suo ipsorum testimonio, ad consilium Reip. admittere tutum est. *D. Athan. orat. contra idola.*

*1. *Eruditio negligentior.* Nam, vt par, cum viris, sic foeminis portio rationis atque iudicij; tamen neque tam multa, neque tam solidè, quàm viri, possunt, vt quibus discere sub Magistris linguas & disciplinas consuetudine peruetusta non licet, sed mòx intra impuberes pænè annos, vix benè salutatis à lumine legendi scribendique primis elementis, artes & officia vsibus domesticis profutura discere, vt necesse, sarcire, texere, coquere, lauare &c. pro more est.

1.
Eruditio negligentior;

Lactant. libro tertio institut. diu. cap. vigesimoquinto. Philosophi nullas unquam mulieres philosophas docuerunt, prater vnã ex omni memoria Themistoclem.

Est non tam ipsarum fortè, quàm consuetudinis inuidia que virorum hoc vitium est, tamen ita est, vt vulgò mulieres erudita non sint; itaq; si quando consulentes audiantur, videntur timidè valdè cauteque audiendæ.

*2. *Experientia rarior.* Mulieribus enim multo ex periti non licet, quibus vel tantum *circumcursare per domos Pauli etiam seipso turpe*; peregrinari autem & *novas hominum multorum videre* urbes (vnde Vlysses illa prudentia ferè nascitur) parùm tutum, & idcirco à maritis probis præcedenter prohibitum.

2.
Minor experientia.

Vt neque honestas, neque mariti, neque sarcinularum & viatici sui pericula domi teneant; tenent tamen infirmitas corporis, & valetudo non minùs, quàm castitas, inde periclitatura.

Quis tam inexpers, quàm indoctas consiliarias secure, maximè Princeps, audiat?

*3. *Adfectus impotentior,* ex causis paulò superiùs in earum patrocinio allatis, quo, vt Sol nubibus atque, sic lumen rationis ipsarum densius obnubitur, & velut ignis in lignis viridibus subfoecatur, nec potest suum explicare fulgorem.

3.
Adfectus impotentior;

Non minor mulieris malè adfectæ furor atque incempeles, quàm maris, quàm elementorù barbarissimi,

cum tempestatibus, fulminibus, tonitruisque traspuratur.

Non est caput nequius super caput colubri, & non est super iram mulieris. Eccli 25.

Tum velut furij agitata non cōsilio, non ratione, non pudore, non monitis, non blandimentis (quibus etiam fera ferocissime mitescunt, aut mutescunt) nescit emolliri.

Neque ius, neque bonum aut equum sciunt

Melius, peius, pro sit, ob sit, nihil vident

Nisi quod libido subgerit. Terent. in Heaut. Scen. 1. act. 4.

Christo facilius fuerit ventis & mari, quam ipsi imperare, & dicto facere, ut sit ex tempestate tranquillitas magna, & repentina.

Sunt tunc mulieres torouæo (ut aiunt) litore faciliiores.

Si ira viri iustitiam Dei non operatur, profecto mulieris multò minus.

Vel vni^{us} Medææ amantis, iratæque sceleta in mentem veniant, &

Tremendæ Cælo pariter, ac Terris mala. Senec. in Medea act. 1.

Amans occidit, discerpit, sparsit membra fratrem Alysium, ut collecturum patrem retinens, amatorem suum Iasonem rita fuga sequeretur.

Irata, quod deserta, pellicem, & regiam incendit, exussit, binos liberos in conspectu Iasonis patris vngulavit. Et, *in matre si quod pignus etiamnum lateo, Scrutabor ense viscera, & ferro extraham*, aiebat apud Senec. in Medea act. 5.

5.
Ambitus
imperij;

*5. *Ambitio imperij cui obsistendum.* Repugnat enim legi Naturæ, quæ indigniora dignioribus vult esse subiecta, mulieres inviros habere, aut adfectare dominatum.

Contra

Concionis Vigesima prima. 647

Contra legem Dei quoque est, cuius scilicet est verum illud edictum; *Sub viri potestate eris.*

Contra placita quarundam Gentium, ut Gallorum; quorum Salica Rex regni administratione ac successione, colos, id est, feminas, cum his ignobilis, omnino exclusit.

Ferre non possunt, ut quæ colum gerit manus, eadem sceptrum gerat.

Audire propheticum illud nolunt, *Mulier domina sua sunt eis.*

Romani summi gerendæ Reipublicæ artifices Cicerone teste, propter naturæ infirmitatem non modo regnare aut fungi vlla administratione civili eas nobiscum; sed & in tutorum potestate ipsas esse sanxerunt.

Sibyllarum vna aliqua breui ruituri mundi signum posuit, ordinis imperandi a natura constituti conuersionem, cum scilicet mulier vidua toti Mundo imperabit. *Lib. 2 Oracul.*

Quo plurimum laborant illæ;

Feminas autem valde affectare regnum hinc patet, quod Eua audito illo, *Eritis sicut Dæi immortales*, liberi &c. mox edicto & mortis metu contemptis, prima non aduocato viro, ut scilicet illi deinceps imperaret, cibum veterum accepit, quasi diceret; *Occidat fructus ille me, dum vel imperem, vel non adeo seruiliter sum Deo viroque subiecta.*

Nouum genus postillæ inquis. Imò inquam vulgo; at doctis peruetustum, nec reiiciendam.

Moses enim Bar Cephaz iam olim vel illam inuenit, vel iam inuentam recepit; *Quærat aliquis (inquit) cur Eua non vocarit Adamum, ut is prior ederet? Nimirum transformari ipsa prior cupiebat in Deum virumque suum diuinitate anteeuenire, qui se humanitate præ-*

praefferat, quo hac administrationem rerum potius
 que imperium obtineret: existimabat enim simulacrum
 gustaret, euestigio in Deam se transformari, pro
 lacu serpentis consilio. Mos. Bar. Ceph. i. de parad. p.
 c. 28. mihi pag. 135.

Nescitis Athaliam aliquandò, regnandi studio,
 mne semen regum extinxisse?

Semiramidem Assyriorum Reginam, quòd Athi-
 os intelligeret grauatim mulieris imperium tacite,
 dissimulasse Nini mariti obitum, & personam cuius-
 que eius induisse, donec filius regno idoneus haberetur?

Amazones virorum iugum aeternum respuit?

Matrem filiorum Zebedaei dextram sinistramque,
 in regno Christi, duobus filijs suis valde ambouisset

Agrippinam Neroni suo adèd imperium adfectal-
 se, vt Mathematicis respondentibus, *Nerone quidem
 filium imperaturum, sed matrem quoque occisuram*, ta-
 ta exclamarit, *Ocidat, dum imperet?* & vt filio vitam ad
 imperium expeditiorem sterneret, Claudium Cae-
 rem & maritum, & patrum suum venenato bolito
 sustulerit? Haecine maxima femineae.

Vellet, si posset ambitionis indicia? *fermina huius
 mundi totius Imperatrix, fieretque profecto, sim-
 perator quispiam, omnia Herodis nostri iustat, con-
 filio vxoris, administraret; verum que tum esse verus
 illud Catonis verbum; Omnibus hominibus Romani
 imperamus, reliqui autem homines vxoribus suis;*

Sed vxores nostra nobis imperant,

Ergò toti mundo imperitant vxores nostra.

Aut (quod est paulò deterius) istud Themisto-
 clis; *Themistocles Athenas regit, vxor Themisto-
 clem, & filius vxorem eius; Itaque Athenas regit po-
 populari-
 um,*

Error quoque popularis in imperium profanum
 irreperet, qualis olim in Ecclesiam, quem nel-
 cio qui partim maleuoli, partim ignari, par-
 tim haeretici quidam, vel obtulerunt, vel re-
 ceperunt, quo (falsissimè tamen) iactatum est
 haec.

hactenus, nescio quam Iohannam, Papam fuisse, circiter annum salutis 514. Iohannis septimus nomine. Nam reuera nulla vnquam mulier Papatum gessit, sed errori causam dedit, quod Iohannes nescio quis Pont. Max. huius (opinor) nominis XII. Iohannae cuiuspiam meretricis consilijs, aut potius imperijs, omnia in Papatu gereret, vt docet vir verè Catholicus Florimundus Ramundus lib. Anti papisse gallico c. 19.

Diceretur scilicet tadem, per errorem similem, tali vel tali Imperatrice hoc gestum, quod gestum esset, tui vel tali Imperatore, rerum potiente.

Ergò ne adeò rerum scena peruertatur, censeo vixorem (si quandò viro Principi audietur, vt & audiri nonnunquam expedit parcè, cautè, t. m. de que audiendam.

* 6. Diminutio Maiestatis. Vilescit enim passim apud suos, quisquis omnia consilio vxoris administrat, imò & quisquis viuic paululò nimis vxoriè.

6. Diminutio Maiestatis;

Gueuarra noster contentum ita de quodam scripsit: Ego aliquando importunitate amici cuiuspiam mei exoratus, oravi Iudicis cuiuspiam vxorem, vrgeret litem aliquam terminari, que mihi sic respondit: Ain' tu, vt vxorem ego orem? Certissimè crede, & nullatenus dubites (Domine Gueuarra) viro meo non eam vxorem esse, que illam precari debeat, sed que illi imperare. Dicitur, factum. Nam, quod semestri ab egregio Iudice non potuerat imperari, vxor vna nocte perfecit, & liti finem dedit. Ant. Gueuarr. ep. aut. ep. ad Doctorem Mans. pag. 178.

Quid abiectius? que illius Iudicis dignitas aut Maiestas superfuit, apud conscios tanta vxotis in ipsum potentia?

Fastidit natura virilis, non modò mulierū, sed etiā mulierosorum atque effeminatorum imperia & consilia, vel hoc solo quòd mulierum sunt ac mulierosorum, vt sint alioqui optima; non minùs quam olim Athenienses consilia malorum, tantum quia malorum, itaque ijdem aliquandò consilium bonum, sed ab improbo profectum, non illius ore, sed alterius

notæ probitatis (Aristidis opinor) publicati voluerunt.

Ut Bucephalus in phaleris suis alium ab Alexandro suo scilicet non admittebat, sic nec fere cordati viri vlla consilia aut imperia ferunt, quam virorum, eorum illa feminarum.

Quam id
collegu-
turâ vidit
B. Ludo-
uicus;

B. Ludouicum Gallie Regem ferunt aliquando, cum multum diuque cum consiliarijs suis, de re nescio qua deliberasset, nec ij satis ad aliquid statuendum consentirent, Regina autem re audita, derepenitē consilium marito dedisset maximè salutare, idque postmodum Rex ipse coram prudentissimis hominibus recitasset, & illud omnes sententijs suis approbassent ipsū tunc ita excepisse, *Absit inquit, ut sequamur consilium istud. Nam, ut sit maximè salutare, tamen, quod à maioribus profectum, non decet à prudentibus illud virus admitti.* Itaque Regem ipsum iussisse alia via rem tentari, quia qua vxor Regina suaserat, ne vxorius nimium esse, aut Rex ab vxore dominari videretur.

Cuius ta-
mea fa-
ctū leui-
ter repre-
hentiam;

Quamuis sensu meo) forsitan paulò nimis arroganter vna & deroganter, & contra magni Senecæ mentem, aientis, *Numquam me, in bona re, mali pudebit auctoris.* Lib. 1. de tranquillitate vite.

Et verò Ambrosij ipsius dicentis, *Veritas à quocunque dicatur, à Spiritu sancto est.*

Et contra Romanorum, qualium bone Deus virorum, & quam Politicorum! morem, qui etiam ancillulæ vnus, (cui nomen Tutela seu Philotis) consilio audito, suæ ciuitatis post Brennum reliquias conseruare non dubitarunt, Festumque ancillarum annum statuerunt. *Macrob. l. 1. Saturnal. c. 11.*

An non & vel a fina Balaamo Domino suo loquuta salutaria consuluit?

An solas virorum cellulas mentesque Sol diuinit illustrat?

Ergò in talibus satis forsitan fuerit, nomen faminæ autoris suppressisse. Non enim ego hic doceo, nunquam feminis, aut vxoribus credendum, sed cau-

Ceterum hæc virorum sunt ingenia.

Ut, et si à Nazareth, non minus quam aliunde, possit aliquid boni esse; & possunt in Scythia quoque nasci aliqui Anacharsides: Et, ut caput aut vsu venit, prophetam perire extra Ierusalem: Et, ut Huj, & Namurci generola quoque vna interdum nasci possunt; sed tamen eadem creduntur ægerimè; Sic, et si interdum consule viris valde salutariter mulieres possunt; vulgus tamen virorum sic accidere vix opinatur.

Pesperam igitur, & nomini atq; autoritati suæ valde deroganter faciunt & Herodes & quotquot imitantur, quum aut suæ Herodiadis, aut vxoris legitime consilia omnia, vt imperia accipiunt, & vt oracula vœerantur, Remq; Pub. omnè, Herodiadis vnus consilij, imò imperijs ita administrant, ita vitas vel domant vel auferunt, vt ipsi quidè foris nomè regiū & seipsum gerant; intus autè Herodias merù in Herode, in Regem, in Regnū, inque omnes subditos imperium.

Deroganter nimium Themistocli, de Themistocle Themistocles, ipse loquutus est, cum vxorem à filio, se verò qui Rempub. regeret, regi ab vxore falsus est.

Notati reliqui nimis vxorij;

Vt contemptio- nis sui autores;

Cato, vt rem dolendam dicebat, quod ante commemorabam, *Vxores nostræ nobis imperant, ergo & toti mûdo.*

Quid nisi hæc, passim vilescat Herodes?

Qui aliter de illo dicatur, quam quod vxori suæ nupserit, quod Poëta ille nolebat, qui dicebat; *vxoris nubere nolo meæ?* qui aliter vocetur, quam concentor vxoris; quam Regina graphiarius?

Quid aliud iacter populus, quàm *Dominamur ab vno Vixq; viro?* Virg. Æneid.

Et *Mulieres dominatæ sunt eis?* Isai. 3.

Quis Rex est, Regem, maxime, non habeat, minime autem Reginam.

Quis Herculem non contemnat, quem sciat Omphales, nescio cuius Lydorum Regina, quam depereat, imperio etiam filia ducere, colum pro claua tractat; Omphale interim ipsa, Herculeos habitus, clauam tegmenque leonis induente;

Quis

Quis Rex non vilescat apud eos, quibus vel re contigerit, vel aliundè rescire. Apemem filiam Beacis mirifici, non concubinam Regis, sed necem iuxta Regem ad dexteram, & auferentem diadema de capite eius, & imponenti sibi, & palinis aujam cadere Regem de sinistram manu? Et super hac, Regem aperto ore eam intueri. & si arriserit, ridere ei... si indignatus fuerit, blandiri, domum concilietur in gratiam? vt Zorobabel narrat. Ebra.

Quis Commodus, in incommodum ceterum maximi contemptus non incidat, si importū anore, quo Marciam deperit, Marcia habitum sciat, ut indidit.

Inne possit a quoquam honorari aut suspici, cui mulier imperat? cui leges imponit, prescribit, iubet, vocat, quod videtur? qui nihil negare imperanti potest, multo recusare audeat? possit, dandum est: vocat, veniendum est, abeundum: minatur, extimescendum: ego vero, iuxta modo seruum, sed nequissimum seruum, etiam si amplissima familia natus sit adpellandum puo. Cacet. parad. 5.

Suspici aliquis Herodes possit, qui Iohannem in vincula conijcit, propter Herodiadem?

Contemptus hinc adeo certus, vt quum Iohanna Pontifex IX. omnia ex Theodora nescio cuius, Socrus Alberti Principis Etruriae, meretriculae suae prescripto faceret, aut potius Theodora per Iohannem omnia gereret, haberet que pro dolor! Pontificem illum sic suarum voluntatum sacrilegi thalami, anticipiū; Thodorā ipsā Papā Iohannā, aut potius Pontificem ipsum Papiſſam Iohannam, per summum contemptum effeminationis eius, vulgus adpellaret, quasi dignitatem, qui femina, quam vir nasceretur, vnde quoque popularis ille tanti momenti error, sed certe quum fabula falsior de Iohanna femina ad Papatam procreta, natus est, quem Florimundus Ramundus, vir paris & iudicij & lectionis, libro aureo, quem Antipapissam vocauit, doctissime vnā & eloquentissime refuta uit.

Quid? Assyrij nonne à Sardanapalo, vltimo suo Rege, (quod adeo effeminatus esset, vt inter locorum

nam greges nere, & muliebus habitu, feminas omnes Nonna-
la cina anteire impudenter auerret) Duce Arbace, e-
ius Comite. Stabili, delcuerunt, atque insuper bellu
ruinz.
inulerunt, victum ad sui Regia que incendium im-
pulerunt, indignum rati, talem faminam sibi totque
egregis viris, ac toti genti Assyriorum imperare?

Quid, nisi feminas eiusmodi viros putent, atque
et feminas qui verè sunt viri contemnant?

Vi Deus olim, circiter Diluuij tempora, homi-
nem, etsi carne & spiritu constantem, tamen vocauit
carnem, quod carnis tyrannidi Spiritus, qui alioqui
imperare debuerat, omnino seruiret, *Non permane-* Gen. 6.
bit spiritus meus in aeternum, quia caro est inquit; sic
cordati omnes solent feminas dicere viros illos, qui
consilij, aut imperijs vxorum nihil non admini-
strant.

Reges, Reges, *Si secundum carnem, id est, ex vxorum*
dictamine vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta
carnis, & consilia Herodiadis, mortificaueritis, viue-
re.

Quam spiritui exitiosum & turpe, carnem domina
pax, sic viris, vxores & Herodiades.

Quò enim Achabum Regem sua Iesabel præcipi-
tauit?

Quò Salomonem vxores suæ, & greges concubi-
narum Idolatriæ peste laborantes?

Quò Ioram Regem Israël, vxor Athalia? vt de He-
rode hoc nostro nihil nunc dicam, de quo latius in
sequentibus audietis.

III.

De Concionatorum paulò seueriorum angustijs, de He-
radiadis in Iohannem insidijs, & mira Dei
prouidentia.

Sed quò feror? Quin potius considero, quantæ sūt
Concionatoribus Ioannizantibus, aut seuerioribus
angustæ vndique, quos scilicet hinc Scylla, hinc
Charybdis circumstat, pæneque alterutro pereundū,
nisi se sollicitissime, *per arma iustitia à dextris in prof-*
petis, & à sinistris in aduersis tucantur.

Ambu-

Ambulant profectò per gloriam & ignobilitatem in infamiam & bonam famam, ut seductores & reuocati. *1. Cor. 6.*

Per odium huius, per amorem alterius, his campis exosi.

Baptistæ & similiū multa pericula; Consideranda ista proponit, hic narrata cōtinet fors magni Baptistæ.

Nondum videtis quæ illum circumsteterint angustia?

Ecce initio ministerij, non modò populi fauor & blanda quædam aura, sed etiam Regis Herodis deuolentia ac reuerentia (tranquillitas sanè magni, & res multis ipsa tempestate periculosior hinc Baptistæ circumstabat, aliudè, Regina dicam? an potius meretriculæ Regi, non ita multò post capitalis multolentia. *Herodes enim* (ait Marcus intium spectans opinor) *metuebat Iohannem, sciens eum virum iustum, & sanctum, & custodiebat eum, & audito eo multum iustitabat, & libenter eum audiebat. Quid ambitu quilibet aut optare, iustis votis, poterat, fauoribus istis citius?*

Poterat quispiam alius à Baptistæ, his apud se gratulose, tumescere, euanescente in cogitationibus suis, parare se aliquid esse, qui Regem regeter, & velut auribus teneret, poterat & in adulationem (vt Regem quali redamare videretur) sensim incidere, certe vane vanique periclitari, nisi Iohannes fuisset. Ab alitudoine *timebo, à damonio meridiano.*

Contra, Herodiadis odio atque insidijs adeò premebatur, vt fugere posset, & latere, aut silere, nec amplius vox esse clamantis, vt prius, in deserto. *Herodias autem insidiabatur illi, & volebat occidere eum, nec poterat,* ait Marc. c. 6.

Sedet Regina meretrix in insidijs cum diuitibus in oculis, vt interficiat innocentem. Oculi eius in pauperem respiciunt, insidiatur in abscondito, quasi leo in spelunca sua, insidiatur, vt rapiat pauperem, rapere pauperem, adtrahit eum. In laqueo suo humiliabit eum. psal. 108.

Spem vultu simulat, premit alium corda dolorem m-

liberis concionibus offensa. 4. Æneid.

Infidias utur, sed Herodias, non Herodes. Nam ferè Ab Herodias de

infidias mulierum sunt, vis aperta virorum. maximè,

infirma est. Animalium quæ fortissima sunt, vt Leo, Taurus & capro Marte inuadunt, infimissima, vt vulpes, a-

raneæ infidijs, & telarum magis indagine, quasi plagarum expansione magis, quam grandine telorum, præoccupant.

At quas tandem infidias struxit? Euangelistæ nullas exprimunt; itaque nobis fuerit diuinandum, & variè quidem, pro varietate temporis infidiarum. Nam si hæ infidias, post captum iam Iohannem, struxerunt, (vt videtur series textus apud Marcum indicat) aliæ fuerint infidias; Si verò ante captum Iohannem (quod sequi malui, primùm ob causas quas dixi; deinde, quod infidias, in iam victum, & iam solito minus à Rege obseruatum, vti ex ipsa captiuitate, quam Rex iusserat, haud obscurum erat, non adeo necessariæ fuerint) aliæ atque aliæ constituendæ. Audite quæso diuinitatem, dum aliquid certius diuinetis.

* Infidiabatur ergo Herodias Iohanni nondum capto, vel forte	}	1. In fessis Eremi vijs;	Infidias Baptiste nondum capto; que
		2. Gladiatore emso;	
		3. Subhastato Iohannis capite;	
		4. Herodi pericula ex Iohannis concionibus proponendo;	
		5. Odium populi illi creando &c.	

* In fessis Eremi vijs, per mulites, vel nescio quos Polytrotos, & seruos, vt Iohannem è ruguriolo aut spelunca, qua qua emigrantem, vel vsque ad ripam Iordanis, vel ad urbem in Curiam, vel quo quo modo trucidarent, vel sic contunderent, & colaphizarent, vt misertofacere tubet totum caput, & os omne edentarent. Vtinam? apud se aiebat illa Erynnis) committigatum illi audiam sandalio caput!

In via hac, qua ambulabam, absconderunt superbi loqueum mihi, queri poterat secum, & cū suis, Baptista.

* 2. Gladiatore emso, aut sicario (quales Itali vocant)

cant *banditos* vel *bandiggeatos*) quem vel pecunia, vel pollicitatione aut libertatis, aut abolitionis, aut beneficij &c. occultè corruptum, ad eadem clanculariam Eremitæ, seu domi, seu foris destinasset.

In sylva, in campo, in foro, in curia, inter domesticos parietes, imò vel in ara, eiusmodi mala Domæ ancillatores, Baptistam aliquem, vno vix aureo, trucidarent scilicet.

Tanti illis mors viri boni, quanti palli gallinæ, imò ne pili quidem.

* 3. *Subbafaro* Iohannis capite, id est, proposito publicè præmio, cuiuscunq; Baptistæ interfectori. Quisquis scilicet exosum caput Concionatoris morosi Herodiadi adculisset, aut certè casum a se factis probaret, tantum aut tantum ab ipsa acciperet, totum quem forsitan centum Daricorum, aut mille aureorum operæ tam egregiæ præcium.

Pugionis ictum, pugillo aureotum compensaret. Regina, usque adeo ardebat Iohannem petire, & deinceps æternum filere.

* 4. *Herodi pericula* ex Iohannis concione proponendo. Fieri posse scilicet, si pergere sinatur, ut populum Herodem, suis coloribus Baptistæ penicillo depellat, ut Tyrannum habeat, è solio derurbet, regnoque exeat &c. aiebat illa fortassis apud Regem.

Vel, ad ipsius Cæsaris aures, sonumque famamque concionum Baptistæ posse peruenire, qui regno idcirco illum fortè exuat.

Vel, si Cæsari hæc susque deque erunt; regiam tamen maiestatem apud populum exautotari valde huius posse.

Herodem certè in hoc metu fuisse, vel simulasse refert Iosephus; *Quum magni concursus ad Baptistam fierent* (inquit) *plebe talis doctrina auida; Herodes veritus, ne tanta hominis autoritas defectionem aliquam pararet, quod videretur nihil nõ facturum ex eius consilio, maluit satius esse, prius quam noui aliquid exoriretur, illi tollere, quam rebus turbatis, seram poenitentiam agere.* Ios. l. 18. antiq. c. 7.

Egesippus quoque lib. 2. de excidio Ierol. c. 5. Hinc, inquit, excitata Iudeorum fero omnium in Herodem o-

dia. Et poena accelerata. Scilicet Semper praesumit seu perturbata Conscien-

tia. Conscia mens ut cuique sua est, ita concipit intra Pectora, pro facto, Spemq; Merumque suo. Ouid.

Scelerati quod meruerunt, semper expectant.

* 3. Odium populi illi creando; Forſitan diſſeminando, Regem, alioqui optimum, ab vno isto aqua potore corrumpi; Ab vno isto Eremita Regem ita haberi totum, ac poſſideri, vt nemo pænè Aulicorum præ illo audiat; Ita Herodem dementari, vt curas regni, per ſextuplis Conſcientiæ nouis, ab motione isto illi iniectis, pænè omnes abiecerit; Ita deinceps moroſū & ceterum effectum ipſum, vt minimis populi nunc delictis grauiffimè irriteret; Diplomata nunc & edicta crudeliora ſolum Iohannem dictare, Regem nihil, niſi ſcribere, ſubſignare; Galilæam agram ſemper futuram, quamdiu pilofus ille vixerit &c. Inſidiæ, inſidit.

Denique, Concionis eius omnes captioſè & perperam opinor, interpretabatur.

Studebat criminibus terrere nouis, Et ſpargere vo-

tu. In vulgum ambiguus de Iohanne.

Nec requieuit enim, donec Calchante miniſtro. 2. Æ-

ncid. Hominem apud Regem, & omnes ordines gratioſum, qua potuit, exautorauit, antiquauit, exinaniuit.

* Inſidiabatur verò
Iohanni aliter, ſi iam capto; vel for-

- 1. Miſſione munuſculorum;
- 2. Corruptione parochorū ſeu nutritiorum Baſiſſæ;
- 3. Solicitatione ad laxiora;
- 4. Calumnijs pudicitie.

Quæ, iam capto;

1. Miſſione munuſculorum, vt Amico, vt Patri ſpirituali, vt Miſero; vel ciborum, vel potionum, vel ſubularum, vel ſudatorum &c. ſpecie quidem leuandorum

Tc rum

rum squalorum eius, qui à carcere, re autem veritate necandi, quod toxicis omnia iusserit.

Impia terribiles miscent aconit a nouerca, nec non retrices.

Non dicam Herculem perisse, cum vestem, Deianiræ suæ donum, sed ferali sanguine Nessi imbutam, induisset, quoniam non magis Deianira Herculem decepit, quam ipsa à Nessio decepta est, quam quædam ea vestis valet, ad cauendas etiam, sub doctis retricijs, toxicorum insidias.

Medeæ factum quis fileat? Repudiatam tandem ab suo Iasone, qui aliam iam uxorem Creusam, Creontis Corinthiorum Regis filiam, duxisset, ægerimè ferens illa, ignem in seruulo, munera Iasoco Creusæ misit, sed ad eò funestum, ut ipso & Creusæ, & tota regia exusta sit.

Quam multis etiam mors in olla: quoties aliquis arbitatus ouum forpsisse, forpsit scorpionem: quoties aliquis raris esculento corpus refecit, non refecit, sed interfecit?

Est, est venefica ferè omnis meretrix. Vel enim philtrea miscet non amantibus, ut se ament, vel tota amores eius turbantibus, ne perturbent.

* 2. *Corruptione Parochorum seu nutritiorum Baptista,* { 1. *Adijcerent victui eius,*
vel, ut { 2. *Detraherent.*

* 3. *Adijcerent victui eius; coqui esculentis; præconę poculentis: id est, per dolum, venena præbendis à portione eius permiscerent.*

Notum illud; *Mittamus lignum in panem eius.* Crederetur enim mœsturia, aut quacumque alia causa perisse.

* 4. *Detraherent, ijdem, aut custodes carceris, de victu potuque captiui per Regem imperato, ut paulatim quidem inedia tabesceret, persuaderet aurem Regi, & vulgo iactaretur casu mortuus, non occisus.*

Ergo vel *Panem aridum & Aquam breuem,* capto iubeat inferri, vel præbendis non tam sacca aut mella,

mella, quam venena, misceri. Galli dicerent, *la pouldre d'irbis.*

Genus insidiarum insidiosissimum, quod sæpè tam nimis, quam corpora, enecantur. Ah!

*; *Solicitatione ad laxiora.* Fortitan enim adeundò, in carcereque Baptistam visitando, miserum illum adpellitabat, qui scilicet Populi, Regis, Suis, Fortunæque fauoribus vti nesciret; qui foro vti nollet; Possè autò, quod aiunt, vesci, auro potari, si vellet, mensa regni quotidie frui, si tantillum conuiuere posset, aut distimulare.

Recantaret saltem quædam in carcere; sic se illi Herodem placaturam.

Hoc inoe non est insidiari? Insidiabatur hoc modò & salutis animæ Concionatoris sui, & famæ, & capi-

tu. Quem enim deinceps Baptistam (si quid recantaret) Rex, Populusque censerent, nisi timidum atque inconstantem? quem nisi hominem bifrontem, bilinguem, aliud stando & aliud sedendo loquentem?

Quem nisi læsæ Maiestatis reum, ut qui eam falsis criminibus à se accusatam, ipsa sua recantatione, ipse aduersum se restaretur? *Insidiabatur ei.* De capite Baptistæ iam tum adimendo scelestæ meretrix cogitabat.

Fortitan etiam quis scit? aut quidni? improperabat stultitiam captiuo, qui scilicet benè & honesto loco natus, Patre summo Sacerdote non illaturæ fortunæ; mallet, miser in eremo degere more feræ, quam vxorem parem & formosam ducere; ciliatum gestare, quam sericum &c.

Superis abominabiles eos esse, qui se immoderatis vitæ asperitatibus enecat: non esse aded tyrannos cæli Triumuiros, ut tanti cælum suum nobis vèdât &c.

Si vellet, daret ipsa illi vxorem è Curia sua nobilem, pulchram, diuitem, electam, quam vellet; ita more veteri, rectè stirpem regiam cum Sacerdotali iterum coalituram.

Adijciebat, *Sunt mihi bis septè prestanti corpore nym-*

T r a *Qua-*

Quarum omnium ista periculosissima.

*Quarum qua forma pulcherrima, Deiopeiam
Commubio iungam stabili, propriamq; discabo,
Omnes ut tecum meritis pro talibus, annis
Exigat, & pultra faciat te prole parentem.* Virg. 1. A-

neid.

Et quis scit, an non perditā meretricis procatites b-
lum & oculis plenis adulterij, & toto gestu, sumptu
amore incendere non adcurarit? Quis scit?

* 4. *Calumnijs pudicitia* Forsitan & reuersa è carce-
re, à visitatione Baptistæ, vel apud Regem penitentem,
vel apud Aulicos publicè in Curia, ita quæstā est, Ege-
giam verò, & certam censuram virorum: Ecce enim
Eremita iste (ò Rex), & sanctulus tuus, quem sic me-
tuebas, sic obseruabas tam libenter audiebat, quo audito
tam multa faciebas, ac tantum non adorabas; ecce,
ecce, cum hodiè, pietatis ergò, carcerem ad ipsum in-
traui, vt miserum solarer, & quā possem refocillarem,
ecce, quis credat? me de osculo interpellauit, stuporem
obtulit.

Credo, nisi manicę pedicęque prohibuissent, passi-
vim intulisset. Vah! aurum sub aratum!

Etiam, etiam sub cilicio, & fordido pallio, libido
est. *Insiidiabatur ei.* Volebat Herodem commorū in-
dignitate rei, iam iam ad cædem capri Baptistę pro-
cedere.

Quidni? Sic olim Princeps quòque femina, Puri-
pharis vxor, Iosephum seruum suum calumniata, sic
quardam alia magnum Athanasium &c.

Sic Stenobæa pulcrum Bellerophonem, sic Phæ-
dra nouerca cælibem Hippolytum perdidit.

An non & forsitan submisit, qui in vitam eius in-
quirent, dicerent facta atque infecta de miseris?

An non & forsitan, quæ falsè licet, iactarent tamò
se cum Eremita illo nuper consuetudinem habuisse,
non dedisse quidem illum at non negasse? Quis sciet?
Eiusmodi calumnijs parent scilicet, seueriusculi Con-
cionat ores ferè omnes.

Auditus mihi pænè puero est. R. P. F. ... *Balthas Fran-
ciscanus Prou. S. Andree, Orator æui sui maximus, &c.*

Quarum
ocasio-
ne. di-
gressiun-
cula.

pro concione excusans sanè pereloquenter, quod dictus esset idèdè tam ardentè, tam copiosè, & tam sepè de pace prouinciarum Belgij cum Philippo II. & Ioanne Austriaco ad populum Cæsari montanum, pro concione dicere, quòd illi Austriacus Episcopatum promississet. Incredibile, quanta gratia se purgavit, neque his insidijs extricarit vir sanè discretissimus.

De me etiam quid loquat? Silere quidem velim, sed qui possim detantis insidijs? Calumnior enim (Audientes) argumentum hoc delegisse, opportunum inuictus, vindictæ studio in eum Principem, qui mihi Episcopalem dignitatem (quam ambisse me, & ab illo petisse etiam mentiuntur) denegarit.

Proh insidias calumniosas, & calumnias insidiosas! Ambitus ergò primum accusant; deindè Studij vindictæ, & quidem sanè importunissimæ, & periculosissimæ, quibus necessarium tribus verbis responde-
re.

Ambitus ego reus, qui in me descendens, introspicens, & circumspiciens, nihil videre possum, cùm Episcopatum sperare, ac ne de illo quidem cogitare, audent petere verò multò minùs?

Vbi enim merita? vbi amici, & fautores mihi & ei quamquam *virtute ambire oportet, non fautoribus.*
Plautus.

Ambitus ego reus, qui soleo sapè, & verè, dicere, *Episcopatum me nullum velle (vt essem illo vnde quaq; degulimus) nisi qui contigerit dormienti?* qui communicatis nuper Paulo V. Pontifici Opt. Max. Romæ cõsilijs quibusdam meis, de rebus sanè ingentibus, etsi ille mihi valedicenti diceret beneuolentissimè totidem verbis (*Gaudio, quòd nouerim te,*) ne verbulo quidem me eius gratia in posterum commendauit? qui plus facis scio, humeris opus esse plusquam Atlanticis, ad onus illud sustinendum?

Ambitus ego reus: Viuit adhuc (& æternum viuat, precor) is Princeps, a quo Episcopatum dicor petisse. Testari is certissimè possit, nec petisse me id ab eo, neque viua voce & coram; neque per literas meas vl-

las; neque per amicos omninò ullos, destinatè.

Ambitus ego reus? Nego hoc & pernego; adfirmo que, necessariò verum esse alterutrum; Vel me omniquam ab eo, quem dicunt, Principe Episcopatu petisse; Vel si Episcopatum petij ab illo aliquandò, iam septennio Episcopum me esse. Nam quidquid ab eo Principe petij (& petij certè aliquid ab eo supplicat, & coram, & longiuscula oratione latina, & datis literis binis, & quidem in palatij cubiculo secretior, vel potius ad candelæ lucem, anno 1602 alias nunquàm gratia ipsius obtinui. Sed Episcopum me non esse, est in prospectu. Ergò non petisse me restat.

Ambitus ego reus? Adiuvo testor que viuos omnes, & mortuos, & qui in Cælo, & qui in Terra, & qui in Purgatorio, & qui in Inferno, si possit ex vniuersis testis vel vnus surgere, qui verè adfirmet, Petitem vnquam à me, pro me, de Episcopatu sollicitum esse.

Insidia igitur ista ambitus inanes omninò.

Videamus verò etiam illas, que sunt, de studio vindex, quia sumeum hoc de Baptista argumentum. Insinuate dolentem quæso Auditores.

Vindictam ego de Principe? Ego pulex viuus, & canis mortuus?

Ego stipula? ego folium quod vento rapitur, contra tantam potentiam?

Nesciam ego, iam tot annos immeritus libris, & iam senescens, oraculum illud Christi mei, *aurum esse contra stimulum calcitrare?*

Et, *Quis restitit ei, & pacem habuit?* Nec ego parum temporis lapsu, studioque profecidem.

Autor quæ Principi & Patriæ deuotus. Ego a repulsa ab Episcopatu (que nulla fuit) studio vindictæ in eum Principem?

Imò verò boni ipsius (qua potui, & quantum sum) studiosissimus.

Septennium enim pændetorum, de vijs pacandi ois Belgij, cogitavi, scripsi, tractavi prolixissimè, inuenera multa, & non paucorum dierum confecti & set.

Testis illustriss. Dom. D. Octavius Ep. Tricaricen^s
Nūcius Apostolicus in non ita pridem, Belgio; te-
stis Magistratus vrbis meae Casatimontanus, & tunc
meus caput nobilis vir Dominus a Cruce; testes literæ
hæc ad ipsos, eiusdem Octavij, vna, datæ Antuerpiæ
11 Decembr. 1602. alteræ, datæ Bruxellis 24. Octob.
1604. testis denique omni exceptione maior Paulus
V. Pont. Opr. Max. cui librum M. S. de vijs eius Pacis,
Roma reliqui.

Quid? ego priuatus, ego conditione & religione
pauper, Superioris permissu, bibliothecam carissimã
magna ex parte obpigneravi, multos menses, vt mihi
esset, vnde tanta molis opus adtollerem, quod cona-
bar, Principis & Patriæ bono; nemine scilicet pecuniã
suscitante, vel quia fortè de conatibus meis despera-
rent, vel quia nihil sciretur (paucissimis enim indi-
cabam, & a plurimis cauebam) vel quia non satis fa-
ueretur, vel quia opes huc non haberentur. Deus vnus
suscipit.

Cui Principi ita studui, ei ego nunc malè velle di-
citur? O insidias! O insidias!

Et quidem assumptione huius argumenti Baptista,
vnde me eam repulsam vindicare calumniantur. O
calumniò Terra! Quo tandem meo peccato has ca-
lumnias merui?

An templum, an Cathedra ista, non magis Pacis,
quam vindictæ locus?

An hæc vrbecula, hic pugillus Auditorum, læden-
do Principi tam opportunus?

Si lædere (quod absit collibuisse) theatris amplio-
ribus, id est vrbibus maioribus & potentioribus, a-
pud quas sæpè dixi, fuisset id præstandum.

An & Princeps, Tyrannus est, vt Herodis facinora
despectere ad illum possim? A quo non mōdò lapidarer,
& mactarè, si hoc ausum?

An ille vir omninò castissimus, cuius facies nõ mo-
do digna imperio, sed etiã pudicitia testis est certissi-
ma, Herodiadem aliquam alicui Philippo aliquando

Tt 4 eripuit,

eripuit, aut aliquam habet, ut in Herodem decemans, illum obliquè notare velle merito possim estimari?

Est argumentum hoc, aut textus iste meus, vindicta repullæ, quod iam pridem anno scilicet 1597, circiter, certè Odomaropoli, in Ecclesia cathedrali, viuente adhuc Iohanne Vernoisio Episcopo, Aduentu decurrente, cæpi versare, cum nondum Principem vsquam essem adloquutus, itaque nec repullam illam passus?

Vindictam ne iam tum sumebam de illo, ance culpam (si qua ibi culpa dici possit) id est aare repullam mei, quam sompniant?

Ergò, Ergò hic nihil, nisi infidiæ, nisi calumniæ. Nihil hic, nisi crimina desunt.

Mihi, mihi (Auditores) ut Baptistæ, si non Herodias, certè anima nescio quæ, Herodiade ipsa nihilò hac parte sanctior, capitaliter quoque *insidiatur* his columnijs, quas tamen hoc esse quod sunt, id est, moras, puras, putasque calumnias, satis (ut arbitror) vobis ostendi.

Vtinam autorem nosse possim! ni forè is sit autor & impostor, qui ait ita sibi ab aliquo dictum. Alteri opinor, tacito nomine, id adtingit, quod finxit ipse, offensus forsitàn (ut & Herodias ipsa) quod sua mercede, seu delicta seu peccata nimium sapè à me labellat obliquè flagellari. Diceret, opinor, equuleo admotus; Ego odi eum, quia non prophetauit mihi bonum, sed malum. 3. Reg. 22.

Cæterum (cari mei Auditores) vos obtestor, vel idcirco tantò studiosius à me dicta hætenus animo repetere, & deinceps dicenda notare & meminisse, ut per has infidias forè in posterum iubeor causam dicere, securus dicam, quod Christus olim, iam vincens, Pontifici sciscitanti de discipulis, & de doctrina sua, respondit; Ego palam loquutus sum mundo: ego semper docui in synagoga, & in templo, quo omnes Iudei conuenerunt; & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt, quid locutus sum ipse.

ubi sciunt, qua dixerim ego. Ioann. 18.

Adeo ego de innocetia hic mea, & vestra omnium sinceritate confido.

Sed de his plus satis; quæ tamen non admodum importunè adrigi, vt nostras Concionatorum miseris aliquas saltem videatis. Sed ad Baptistam nunc nostrum.

Ergo, vt, vt egerit Herodias, certè *insidiabatur ei*, & capitales quidem struebat infidias, Mortuum Iohannem volebat, vt vt posset.

Volebat eum occidere, nec poterat. Aderat animus, aberat tantum occasio, quæ (vt plurimum) sola malis deest, vt lædant.

O si tantum possint Improbi & Dæmones, quantum velint! Quam citò machina mundi dissoluatur!

Non *insidiabatur* huc tantum semina, vt è gratiosissimo apud omnes ordines, homo odiosissimus omnibus fieret, aut vt minus, quàm hactenus, beneuolenter audiretur; aut vt procul ablegaretur; (quamuis vel hoc solum valdè multum est, & multi multis *insidijs* agant, vt in quosdam tantum hoc agant; *Inuenti sunt in populo meo impij insidiantes velut aucupes, laqueos ponentes ad capiendū viros*, ait Hieremias: nō hanc infidias suis metam Herodias constiuerat, non: Ibi, Ibi, tantum carceres, vndè cursum inirent eius odia, fuerunt; mera autem ac terminus infidiarum impie meretricis fuit, mors Magni Baptistæ: Non desitura ab infidiarum cursu fuit, non somnum placidè captura, donec optimus Curia suæ Concionator profusus periret. *Insidiabatur sanguini.* O rabiem Lupæ hominem indurat!

Nam *volebat eum occidere.* *Occidere*, non à cado, quo significato dicitur Sol occidere, id est, obcumbere & è viuis quoquo modo eripi optabat, non: sed à cado, vt intelligas lupam illam, Baptistæ mortem violentam optauisse.

Et volebat eum non occidi tantum aut morte mul-

ari (quod poterat alieno vel veneno, vel i. clo, vel alterius)

T c s

Insidiarum Herodias quis scopus. Jerem. c. 5.

Fecitas e-
iusdem
quante;

terius cuiuscunque manu fieri) non, non; sed occidit ipsa volebat, & (vt verit quidam) trucidare, vt videas tam fuisse auidam necis Baptista, Censurus in matrimonium suum seuerioris, meretricem illam, vt nullu fuisset reuertura aut gladiatorem aut tortorem caedis tam iniqua ministrum, ipsa ipsa manus suas, Baptista innoxij sanguine, cruentasset; ipsa fauces, pectusque illi pugione traiecit; ipsa venenum propinasset, ipsa ipsa Baptistam occidisset.

Imò, inuento iam sicario & lanione, qui auro emrus Baptistam occideret, dataque optione, sicariulne, an ipsa illum trucidaret, sua manu trucidare ipsa maluisset. Proh, animum lupæ crudelissimum!

Ipsiusque Amphitrupo Regem Prætelam sua obruta-uit manu. Plaut. in Amphit. act. 1.

Dicas Herodiadem, lunonem quamdam rediunt, in Herculem pessimè animatam.

Scilicet ita manet alta mente repositum

iudicium Paridis, spreteque iniuria forme. i. Eneid.

Notatis futorem feminae amantis & odientis!

Iohannes igitur (nisi Iohannes esset, Auditor) isthac in periculo sanè magno versabatur, ne deinceps metu tot tantarumque a tantâ hoste insidiarum, languidiusculè concionari occipiat; coniuere, circumloqui, non recta album scopumque ferre; generalia tantum dicere; in plebecula tantum vitia totam belli verbalis molem vertere; Herodi autem & Herodiadi, di, id est, potentibus deinceps parcere; immò verò, parcendo veritati illis necessaria, periculosissime nocere.

Tutior tamen Baptista hoc ipso, quòd etsi alteram duorum, non tamen Herodiadem, sed Herodem potius beneuolum beneficumque experiebatur, quoniam quodam sensu, quem supra diximus, *Meior est iniquitas viri, quam benefaciens mulier.* Plus illi amores fauoresque lupæ huius, quam odia atque insidia istæ eiusdem nocere (nisi Iohannes fuisset) poruissent.

Viderisne igitur (Auditores) quantis angustijs misselli Concionatores coronemur?

Nolite

Nolite ergo nolite mirari, si quos nonnunquam videtis totum hoc munus concionandi defugere, vel tumultu tractare; aut aliquos, cum vni placere studeat, alteri valde displicere, & bene agendo, ac Baptiste viam vestigiati inuadendo, sæpe cum Baptista male audire, & pati.

Ar prima officij huius nostri est, posse inuidiã, & calumnias pati.

Quid? De Christo ipso Concionatorum duce & magistro etiam murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim dicebat, Quia bonus est, Alij autem dicebant, Non, sed seducit turbas. Nemo tamen loquebatur de illo, propter metum Iudeorum, iam coniuratorum, ut qui eum confiteretur, extra synagogam fieret. Ioann. 7.

Sanditur incertum studia in contraria vulgus. 2. Æneidos.

Dicunt malum bonum, bonum malum. Isai. 5.

Side capite nostro, & Iudice viuorum & mortuorum, si de ipsius quoque Præcurfore, ita variè à varijs indicatum; quid mirandum, si nos pusillus grex, & infirma eius membra, variam quoque vulgi de nobis sententiam sæpe experiamur?

Durate o socij & fratres mei durate & vosmet rebus seruate secundu, quando manifestabuntur occulta cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo. Durate. Hæc ad vos sacerdotes & Concionatores.

Et vnde tanta;

Notandum verò interim etiam improbarum mulierum, perditæque amantium (cuiusmodi hæc Hætodias fuit) ingenium, ad præcautionem; Minus enim ea tela feriunt, quæ prævidentur.

Ita est. Animalium ferè quodlibet (etiam, quod natura mitissimum est, ac maximè cicur) tunc rabit, ac ferit magis, vel cum amore ardenti obsistitur, vel cum fetus, amoris sui fructus, lactens lactanti eripitur.

Leæne ac Tigrides tùm maximè intractabiles, cū amores spirant, vel pignora amorum suorum, natos carulos amiserunt.

Tigri-

Tigridem scetam sanè ferunt, cum vacuum foribus cubile repererit, ferri præcipitem odore suo restigantem, & si ei raptor adpropinquanti (ut est in mende velocitatis fera) abijcit vnum ex catulis, tollere quidem illum mortu, sed nondum pacatam iterum consequi, etiam caro illo pondere velociorem, ac sic subindè, donec in Nauem recepto prædone, irrita feritas desperatione sæuit in litore. *Plinius.*

Taurorum quanta sit feritas nunquam vidistis, cum in agro de iuuenca, iuuenca spectante, utrius sit, concertant?

Fidelissimi ante omnia homini canes & equi, qui pænè soli dominos nòrunt & honorant, tam domestici, tam hominis amantes, ut tutores homini natura deesse videatur, qui *amissos Dominos lugent, lacrymasque interdum desiderio fundunt*: an non & ipsi cum tentigine vexantur, & iungi amatis prohibentur, rabunt, mordent, non rituales modò, sed ipsos quoque Dominos, & altores suos, quorum alioqui solent esse tutores acerrimi?

Arceueris fodes molossum subantem, ab carulliente & conflagrante Lycista; aut Lycifera catellos adhuc cacos & lactentes adtigeris; quantus ibi tum lazzarus ac baubatus!

Sed nec ferè est dente canis (tam cicuris licet animalis) irati noentius quidquam; nec rabientis morsu humano generi perniciosius venenum.

Quid canes, & equos dico?

Vel Areas Orans intrate, & Gallinaccorum Ororum colluctationes videre; quam sunt ex feris del quam prolixè! quam sæpè repetita! quam cruentam quam utrinque deplumolæ! Eiusmodi sunt, ut aliquando illo spectaculo Themistocles civicum exercitum, quem in barbaros educebat, confirmari, hæc loquutus; *Hi neque pro patria, neque pro Diji familiaribus, neque verò pro autis heroibus periculum subeant, neque pro gloria, neque pro libertate, neque pro liberis; sed tantum, ne alter ab altero superetur, aut alter altero cedat.* *Ælianus lib. 2. var. hist.*

Plin. 9.
41.

Has tamen tam crudeles & cruentas monomachias, sperè nihil, nisi vnus albæ & pinguioris gallinæ a-

nos, ciet.
Imò & gallinam, imbellissimum alioqui animal, videre, vt cristatur! vt armatur! vt crocitando, velut dalsicum sibi canit! vt, latè explicato alarum velut exercitu, in acie stat! vt prosilit velut ex vallo in miluos, in homines, & quoscunq; pullorum suorum aduac pipientium quinario insidiari videt, aut suspi-

catur!
Vix Annibale ad portas audito, ita olim Romani profuis vel aris, vel focis dimicabant, vt tunc auis illa, alias imbellissima, pro pauculis pullis suis.

Adèd amantium iræ, in hostes amorum suorum, solitò sunt terribiliores.

Est est (Auditores) omnis amans, seipso non amante fortior idem, atque efferatior, vt ferè furentes, & fidentes omnes. Nam quid amor sit, nisi quidam furor? Quid, nisi acutissima febris, luxuria est?

Vincunt tunc animantes omnes genium naturæ suæ scilicet.

Muliere tamen sic adfecta, nescio an in rerum natura quidquam feruens, in morum amorumq; suorum aduersarios, in Censores, in Restragatores, in pel- lates, ac procorum suorum prædones; in plagianos, in pignorum & prolium suarum quomodolibet violatores.

Mulier a- mans, in aduersos ferocissima.

Tum sunt ista verissima; *Mulierem nequam qui tenet, quasi qui adprehendit scorpionem.* Eccli 26.

Commorari leoni & draconi plus placebat, quàm habitare cum muliere nequam. Eccli 22.

Monstrum tunc illa horrendum, ingens, cui lumen ademptum totius præne rationis. Non modò defiocula tunc sed planè cæca, studio amatorum in amicissimos incurtura.

Virgil. Aen.

Præstet tunc in Cyclopum ac Lestrigonum manus, quam in illius incidere.

Et si enim sunt alioqui mulieres natura piæ & misericordes (vt ait Aristot. in Politicis) ad omnem humanitatem tate.

Degenerat à sua humanitate.

nitare facta, tum quia natura molles, & ad dura suffi-
nenda impares; & facies illa delicata, cuticula laevi-
& nihil pilosa, vox suavis. Quentur multum intus ho-
spitari mansuetudinem, quam idcirco ipsis plura
maximamque ineffe natura voluit, ut qualibet mater
facta, proli infirma, maternorumque tunc magis
quam paternorum auxiliorum ministeriorumque
genti facilius compati, & non ignara mali misera, in-
currere discat; tamen mirè degenerant, quocumque
impotenter amant, mireque sauiunt in quemcumque
quem vel censura de se duriore, vel quomodolibet in
se peccasse arbitrantur.

*Patientia in minimis amorum negotijs tum legis
furor.*

Tranquilli illius maris facies desinit in summam
tempestatem.

*Et nihil est quod non effreno captus amore animus fe-
minæ*

Ausit; nec capiunt inclusas pectora flammæ. Ouid li-
6. Metam.

Megalopolitani an non hoc ipsum planissime in-
dicarunt, quum Veneris statuam, quam adorabant,
litteris aureis ita inscripserunt *DEA MACHINA-
TRIX*, quòd nihil non commententur, nihil non
audeant animi libidine æstuantium, maxime fami-
narum?

An non & hoc fortè signarunt, qui Cupidinem festo
flammaque armauerunt?

*Breuis omnis malitia super malitiam mulieris, impo-
tenter vel amantis, vel odientis.* Eccl. 25.

Elias ille, qui Regi Achabo in faciem præfidenter
restiterat, qui quadringentos pseudopphetas Baal-
is ad aras obtuncarat, vir ille alias vbiq; imperter-
ritus, terribus tamen tunc est, cum Isebelem vnam
inaudijt in caput suum coniurasse, itaque & breui an-
fugit.

Sed adfectans iure voces nomine filia Osee ex for-
nicaria susceptæ, *ABSQUE MISERICORDIA*,
quonia nulli omnino hic aduersarij miseretur. Osee li-
1. 2.

Virg. I.
Aeneid.

Iuvenal. sat. 6. *semper quidem habet lites, alterna-
que iurgia lectius,*

*In quo nuptia iacet minimum dormitur in illo; Ita ferè
libet, sed tamen maxime*

Tunc grauis illa viro, tunc orba tigride peior,

Cum simulat gemitus oculus conscientia facti,

Aut odit pueros, aut sita pellice plorat

Verbus semper lachrymis, semperque paratis

In statione sua, atque expectantibus illam

Qua iubeat manare modo. Idem ibid.

*al. ma-

*Nil omnino sauius famina quam socii deprensa pellice nere, ma-
liti.*

le.

Iuno apud Poëtas, quam hoc nomine infamis!
quam in Herculem filium pellicis suæ, crudelis, in
quem a cunis & crepundijs, ad tumulum vsque saui-
te non destitit!

exempla
ostendit,
Iunonis,

— finis alerius mali

Gratus est futuri: protinus reduci nouus

Paratur hostis; ante quam letam domum

Contingat, aliud iussus ad bellum meat.

Nec ulla requies, tempus aut vllum datur,

Nisi dum iubetur: sequetur apprimè statum

Ingesta Iuno. nunquid immunis fuit

Infantis atas? monstra superauit prius.

*Quam nosse posses? Ec. ait ille primas Tragicorum
in Hercule furente act. 2.*

Medea feritates in Patrem, in fratrem Absyrtum, Medea,
in Iasonem maritum desertorem, in Creusam pelli-
cem, in ipsos, vixdum benè conceptos Iasone suo, ven-
ni sui fetus (quos etiam rimata, vel fumis noxijs, vel ve-
nenis interemit) instar omnium, velut ex theatro in-
spectentur.

An non illæ, clarissima sunt muliebris, ob amorem
lesum, scruia testimonia.

Accidit id fortasse ex humore in fæminis ad libidi-
nem paratiore, item maximè quod infirmitate iudi-
cij inter maiora bona, quam viri, ista censeant. Pug-
nant ergo pro summo bono vt putant summoperè.

Herodi.

Herodias nostra in hac classe, & quidem inter aquiliferas.

Herodias quoque huius: D. Iohannem habebat illa velut pro pellice, quoniam, qua poterat, idem ille sanctè agebat, quod pellex malè; Herodem scilicet à complexibus ipsius diuertebat; ipsam inc esto Herodis lecto expellebat. Rogem ad vxoris repudiare thalamum, aut alterius cuiuscunque (quam magis legitime ducere posset vxorem) consilijs sanioribus inuitabat. Tantum non meretricem è pulvinaribus saribusque Herodis in plateas, capillitio arreptam extrahebat.

Itaque, cum iam à primo, cum Philippo Rege matrimonio vel culpa sua excidisset, vel patris iullo, vel amore Herodis (quod vnum verum est) ad Herodem transfisset; metuens, ne fortè vnus huius Eremite pilosi opera, ab hoc quoque tandem falsi nominis coniugio decideret; sicque vel alteri cuiilibet, quem minus amaret, nubere; vel Philippo viro suo reconciliari subplex facta; vel nulli nubere, & manere inuicta; vel fieri fortasè multorum mula (si respere nollet) libidine impotenti cogeretur; valdè insidiabatur huius repudij consiliario importuno Iohanni, & volebat eum occidere; in omnem occidendi illius occasionem inuenta, animum partes versabat in omnes, secum ita ipsa ratiocinans;

**Virgil.
Aeneid.**

*En quid agam? rursusne procos irrisa priores
Experiar? Nomadumque petam connubia supplex.
Quos ego sum toties iam designata maritos? 4. Aen.
Vadam ego, quæ nunc incedo regina Herodisque
soror & coniux; vadam ego post amatores meos. Oleez.*

Eremita hic vnus huc rerum Reginam consilijs suis redegerit?

Non ita. Insidias qui amoribus meis struit, insidias meis moriatur. Cum vulpe vulpinandum.

Vincat, qui præuenerit.

O adulteræ fæminæ malam mentem! ô malum animam!

*Herodias insidiabatur ei, & volebat eum occidere.
Sed quæso (Auditores) sistite hic tantisper, & mecum*

cum videte, mirabilem Dei prouidentiam in rebus tam dubijs, quam magno Iohannis bono, tam magno Herodiadis damno & cruciamento.

Voluit (ait Marcus) occidere eum, nec poterat.
Fecit Deus, ne improba meretrix posset, quidquid vellet. Licentiam libertatē femineæ parem esse noluit.

Lactare, morsurire, furere, rabere Herodias bacchans potuit, mordere, velut diuinitus catenata, non potuit.

Voluit occidere eum, nec poterat. O miseram!
Velle tam ardentem, nec omnino posse, quantum (paratis) crux fuit animo mulierculæ impotentis.

Quam dulcis est propria manu sumpta de hoste vindicta, tam graue fuit vouenti, nec sua, nec aliena sumi potuisse.

Hec potuit ipsa secum? *Mene incipio desistere viduam?*

Tolerabilius fuerat certamina & odia cum aqua-potore isto non inchoasse Reginam, quam victam incerta deserere.

Credibilem cuiquam, Reginam, & iam Regis ipsius dominam, velle aliquid, & id non posse? Regum voluntatem ac potestatem non conuertit? Libere ac licite, in Regibus quoque non paria esse?

Venam aut minus vellem, aut plus possem?

Egone Herodis *Et soror Et coniux, vna cum face tot horat Bella gero? Et quisquam Regina nomen adoret?*

Facta sum mihi metipso gravis.

Iussisti Domine, Et ita est, ut omnis inordinatus animus sibi metipso sit pœna. D. August.

Inuicem noxia noxa, culpa & pœna osculata sunt; æquo pede ambulant, & altera alteram perpetuo committunt.

Statim in foribus tuis peccatum tuum aduertis. Genesis 4.

*ij. Herodem verò ipsum etiam, & quidem maxime anteque alios, vobis suis obfistere, plus Herodiam

Contra quam mirabilis Dei, pro Iohanne, prouidentia,

A qua Herodiadi cruce dux,

r. Impotentia,

2. Amatoris pro hoste dem

V u

vigilantia.

dem cruciabat.

Volebat occidere eum, nec poterat? Quidni? Herodes enim metuebat Iohannem, sciens eum virum iustum & sanctum, & custodiebat eum, non in carcere tunc, non sed forsitan custodibus corpori eius adhibitis, quod contra vim incertorum maleuolorum, reuera autem contra vim suæ Herodiadis Concionatorem suum defendebat, & audito eo multa faciebat, & libenter non audiebat ait Marcus c. 6.

Fata obstant, placidasq; viri Deum obstruit aures, A. Æneid.

Amari Iohannem ab Herode & defendi, odium illi poterat meretrix aestimare.

Vir & vxor hac vna re valdè dissentiebant, carera in mala paresque libidines nimium consentientes.

Vndè elicias,

i.
Improbis non licere quidlibet

Hæ cruces tùm Herodiadis fuère.

Prouidentia autem Dei ibidem variè elucet.

* 1. Quod malis non concedat æquè posse ac velle, neiptorum quidem ducibus Dæmonibus, quibus nec de Iobo, nec de Christo, imò nec de porcis quiddam Gerasenorum licuit, quidquid aut quantum libabatur, sine Dei primùm licentia.

Angelis licentias etiam dictum, nolite nocere terræ & mari neq; arboribus, quoad usq; signemus serui Dei nostri in frontibus eorum. Apocal. 7.

Act. 23. Viri illi Iudæi 40. qui se deuotione deuorant, non se manducaturus, nec bibituros, donec Paulum Apostolum occidissent, quâ frustra id facere sunt conati!

Damasci Præpositum gentis Aret hæ Regis, volentem Paulum quoque comprehendere, scellit porta, quâ illum amici emisserunt.

1. Machab. 4. Lysias consternatus animo despicitur, quòd non qualia voluit, talia contigerunt in Israël. & qualia mandauit Rex.

Psalm. 123. Benedictus Dominus: qui non dedit nostram captiorem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer.

repta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est,
& vos liberati sumus, aiebat David toties sub Saule
tam victo, tam capto, iam morituro similis.

Num capri potuerit capi. Virgil. Æneid. Prædam ex
vulgibus faucibusque leonum vrsorumque non ra-
tenter celestis David extorquet.

Euomere iam voratum Ionam cætus ab ipso sæpè
cogitur.

* 2. Quod creaturarum sæuissimæ, ferè debilissi-
mæ, vti quæ nocentissimæ, eadem rarissimæ.

Tanta enim est quarumdam feritas & rabies, vt,
si multæ essent, & par esset potestas & vis nocendi ad-
fectui, cicutres citò & manûeræ funditus extermina-
rentur.

Fecit ergò eas natura aut inermes, & conteri faci-
les, aut vim vi maiore compescuit.

Quid ferius Dæmonibus, & ad nocendum generi
nostro paratius?

Relinquantur illi sibi, nec sint sub Dei, aut Ange-
lorum custodum nostrorum, potestate; quotusquisq;
iustorum non periclitabitur?

Sed Dominus Deus providentissime ita ipsis ma-
meas pedicæque iniecit; ita multos & fortes custo-
des pro nobis obiecit; ita nos armis Crucis & alijs à
dextris & à sinistris armavit; vt minimum possint,
quantum scilicet vel Dei Iustitia, vel nostra imbellia
& ignauia, aut malitia licet.

Immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum,
& eripiet eos. psal.

Sagitta paruulorum facta sunt plaga eorum.
psal.

Quid aranea virulentius? at quid debilius?
tactu exiguo, nedum conculcatione, eneca-
tur.

Hinc illud psal. Et tabescere fecisti sicut araneam a-
nimam eius.

Quid scorpionibus letalius? quid breuius qui-
busdam

ij.
Squisima
quæq; esse
debilissi-
ma.

Et rarissimi.

dam serpentibus, qui non ante morsum, quam mortem inferant? Sed iidem occidi quam faciles?

Adde & raritatem. Nec Scorpionum, nec Draconum, nec Basiliscorum, nec cæterarum nocentissimarum ferarum eadem multitudo, quæ mulcarum, pascuulorum aut columbarum. Non idem luporum numerus, qui ovium.

Finge, tam crebros per volare aëra scorpiones aut dracones, quam hirundines, aut palumbes; nec ut peste vrbium & domitum adflata omnia mox vana fecerint solitudinem?

Ecce & hic circa Baptistam quoque eadem prudentia. Herodias plusquam Vatiano odio odit Baptistam, sed vna est & sola & sine potentia; vult perire sanctum virum; vult ipsa ipsa occidere, sed frustra. Valdè vult, quod parum, imò omnino non potest.

Sauissima est quidem, sed femina est, sed mulier est, & mollis aër, per cuius conatus tam inoffense, quam per auram tenuem solidum corpus, Baptista peruadit. *Volebat occidere eum, nec poterat. Volebat, nec poterat.*

Sauissima est, sed vnica & sola est, Rex tum adhibet & Curia tota in armis pro Iohanne. *Vana est sine virtutibus ira.* Vnica meretrix sancto capiti pessime vult; sed contra sanctarum matronarum & virorum gegerit, ne quid suo & Baptistæ & Concionatori humanitas accideret, religiosè peruigilant; & vincit non modo compelli. sed & Regis Herodis fauor, Herodiadis quolibet malevolentem diligentiam.

Scinditur incestus studia in contraria lectus duorum adulterorum.

Contra dolosam vulpem, piè vulpinatum.

O quoribus paria paribus accidunt!

Fustuarium aliquis vnus oris liberioris Concionatori audet minari; contra vnus vim *sexaginta* fortius custodient Legatum veri *Salomensis*; contra fustes vnus, gladios, sarissas, & secures *sexcenti* obponent. *Lætæra & capita pro caro capite Doctoris sui obijciunt.* Fallor!

Fallor? Testor quod scio.

Herodias volebat occidere eum, nec poterat.

* Quod iusti non raro defenduntur, per quos ma-
ximè perituri videbantur.

Quis Baptistæ debuit esse iratior, ad eademq; pa-
randam paratior, quam Herodes ipse? *Herodem enim*
Ioannes non Herodiadem in hoc incestu corripiebat.

Teneri aiebat ab Herode Herodiadem, non contra.
Non licet tibi habere eam inquit. q. d. Herodia-
dem nisi teneres, forsitan ad Philippum maritum re-
dierit.

Item; Herodem vnum corripiebat de omnibus malis,
quæ fecit; Herodiadem ne verbulo quidem notabat, a-
deo ut parè posset, si non Regiæ adulator, certè dis-
simulator videri.

Attamen, ecce Herodias iratissima *vult eum occide-
re*; Herodes contra ita vult viuere, ut ipsi aduigilet; i-
psi custodes regij sui corporis, ipsi constituat; contra
viam exotis, quæ quæ defendat.

Illud enim (*Herodes custodiebat eum*) vno sensu mi-
litiarum significat, ut illud psalm. 90 *Angelis suis man-
davit de te, ut custodiant te de omnibus tuis*, ut scilicet
Regiæ custodiæ Baptistam Herodes tuendum com-
mendârit.

Non tam studiosè inclusam Danaen suam turri a-
henicæ, Accrisius pater Rex Argiuorum, nocturnis ab
adultetis custodiuit; nec *Petrum* alius *Herodes*, cum
eum tradidit quatuor quaternionibus militum; volens
post Pascha producere eum populo, etiam post Iacobum
obtruncandum; quam Herodes iste toto suo satelliti-
o Baptistam defendit, ne Herodiadis suæ vel vene-
no vel gladio tolleretur. *Digitus Dei est hic*, & quod
vulgò aiunt, ictus Cæli. Exod. 8.

Sic Ioseph, per quos emptores seruilis vinela pati
debuit, fratrum vendentium opinione; per, ipsos ad
aurea monilia, sceptrumque in Ægypto peruenit. *Di-
gitus Dei est hic*, & ictus Cæli.

Moyles, per quam Pharaonis filiam suffocari de-
buit, per eam ex aquis seruatus est, & matri suæ la-

iii.
Iustorum
præsidio
etiam ho-
stes mili-
tare.

Ad.

standus redditus est. *Dignus Dei est hic, & iustus Cœli.*

Ionam Cetus ipse, qui deuoratum perditurus videbatur, idem quasi nauigium quoddam animarum velut triduana nauigatione, quod oportuit saluum lanumque prouexit. *Dignus Dei est hic, & iustus Cœli.*

Magna opera Domini, exquisita & adducta in omnes voluntates eius. psal.

Huic, etiam qui repugnat, militat.

Et conuerati veniunt ad prœlia venti.

Dispensationi eius etiam hostis Herodes seruebat. Quorsum igitur miselli & modicæ fidei inter angustias desperemus?

Dominus protector vite mee, à quo trepidabo? psalm. 26.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui. ibid.

Quid timidi estis modica fidei?

Iustus cum ceciderit non collidetur: quia Dominus subponit manum suam. psal. 36.

4. *Quod Angelus, proprius Ioannis custos, huc quoque ad laborarit. Maiori inter natos mulierum dandum quod minoribus.*

iiij.
Baptistæ
Angelum
custodem
non defuisse,

Sed de quo ius sancto est *Angelus suis mandauit dedit, ut custodiant te in omnibus vijs tuis. psal. 90.*

Et *Immittit Angelus Domini in circuitu timentium eum & eripiet eos. psal.*

Petro suus Angelus contra Herodem Agrippam, & Tobia iuniori suus Raphael contra cetum voracem;

Ergo & Baptistæ suus, contra Herodidem, per quem quoque factum, vt volens eum occidete, non posset.

— nullus acres excubitas Deum

Fessellit vngquam. Pindar. ode 1. Olymp.

*5. *Quod turba pro Iohanne excubuerit, pro ipso nulli.*

multitanti, ipsum insidiarum Herodiadis admonue-
ri &c.

v.
Plebeculā
pro Ioan-
ne excu-
buisse,

Quidni? Nam & Herodes volens eum occidere, timu-
it populum.

Quidni? Equum enim profectō fuit, pro salute
corpōis illius viri, in vigilijs & armis stare, qui, pro
animarum ipsorum salute sempiterna, parcissimē
dormiebat, insidijs Herodiadis eripere illum, qui fau-
cibus inferni Draconis ipsos vel extorquebat, vel pre-
feruabat.

Et castelli baubant, latrant, pro salute dominorum
suorum, de quotum mensa cadentes micas comedunt.

vi
Sed & Ba-
pistam
sibi vigi-
lasse,

* 6. Quod Iohanni quoque factis prudentiā diuini
tū insutum sit, quā tum sollicitius sibi ad tempus ca-
uerit, vel rarius in publicum, in Curiam prodeundo,
vel in penitioribus deserti sui recessibus (vri quondā
Helias) sese continendo, si tamen nondū captō He-
rodiadis insidiabatur, vel, si iam vincō insidiabatur, ci-
bos allatos etiam ē Curia & mensa regia timidē pre-
gustando, & prece ad Deum speciali consecrando, vel
quomodolibet super custodiam suam stando.

Grubus sc. datam sit tonnarum capuris vigilias in-
fluere, pedibusq; lapillos sustinere, qui lassatis som-
no decidunt, indiligentiamq; sono coarguant, item &
alacris pedibus insistere, ne profundius obdormiscat
teile Plinio;

Plin. lib.
10. c. 23,

Columbis datum in foraminibus petre, in cauerna
maceria se abdere, mōx vt aquiam insidiantem con-
spiciant;

Pullis adhuc pipientibus, sub alas matrū, quasi in
Capitolium suū sese recipere, miluo prædæ inhiāte.

Conchylis, propter piscatorum insidias, in scopu-
lis, eorumq; sinuosis, simulis sese abscondere; Iohanni
autem Baptista, tanto viro, talibus insidijs tā
perditæ meretricis adperito, non dederit Deus, ad-
uersus vulpem malitiosissimam, egregie vulpinari, &c,
sibi excubando, artes artibus eludere;

Quod principio generi animalium omni est à Natu-
ra inuentum, vt se vitam, corpusq; tueatur, decli-

Cic. lib. 1.
Off.
n. 19.

netque ea, quae sibi nocitura videntur, vni id non sic Iohanni, amico sponsi viro Ecclesiae nascenti tam necessarium concessum?

Ut & reli-
quos San-
ctos.

D. Athan. Apolog. de fuga sua. Verbum Patris...
praeceptum fugiendi condidit: Cum vos iniqui, persecuti fuerint in ciuitate ista, fugite in aliam. Paulusque post subiecit: Cum videritis illam abominationem desolationis, qua dicta est per Danielem Prophetam, conuersi in loco sancto (qui legit, intelligat:) tunc, qui in Iudaea sunt, fugiant ad montes: & qui in tecto est, ne descendat tollere aliquid de domo sua: & qui in agro est, non revertatur tollere tunicam suam. Hoc cum scirent Sancti, ad eam normam vitam suam temperauerunt... Ideoque & ipsum Verbum propter nos homo factum, voluit, quemadmodum & nos, cum quaereretur, & cum persequerentur, fugere, & insidias declinare. Cuius autem tempus a se definitum ipse sibi adduxisset, in quo corporatur pro hominibus pati volebat, videri suspensum, pro omnibus, sicut scriptum est, obtulit... Sancti vero pro formata accepta, vi potest a Domino erudiri, & prius olim & sequentibus temporibus in certamine, quod illis cum persecutoribus, & fuga se insidiaribus eripiebant, & querentibus sese per latebras subducebant: quippe qui, ut homines ignari erant temporis sibi a diuina prouidentia constituti, ac proinde minime sese insidiatoribus ingererent, cum non ignorarent id quod scriptum est, In manibus Dei sunt sortes hominum, & Dominum occidere, & viuificare. Atque ideo usque ad decursum sui temporis consistere maluerunt, errantes interim per solitudines, ut Apostolus dixit, in melotis & pellibus caprinis, egeres, angustiat, adfici, in speluncis, & in foraminibus terere latitantes, donec aut mortis definitum tempus superueniret, aut quousque definitum temporum Deus ipsis hoc ipsum indicaret, vel persecutores inhibens, vel persecutoribus tradens, prout illi opportunus videbatur.

Ita Deus omnibus dedit tuendi sui & praeceptum, & prudentiam, ut bestiis instinctum.

Itaque, & Iohanni nostro inprimis

ECHO